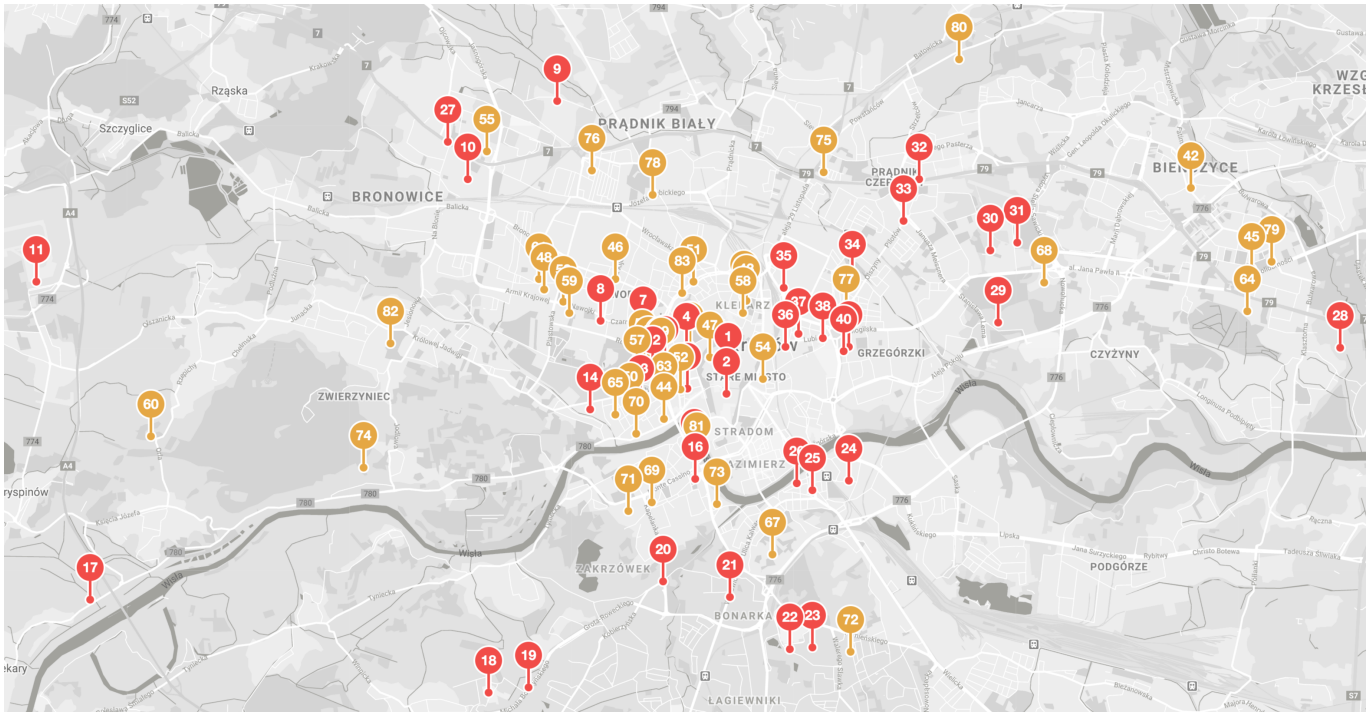
ARCHITEKTONICZNA MAPA KRAKOWA

1. Rynek Podziemny

obiekty kultury · architektura najnowsza · 2010r · ponad 6 000 m^2

Autor: Archecon: Andrzej Kadłuczka, Dominik Przygodzki; Zespół projektowy: Stanisław Karczmarczyk (konstrukcja), Wiesław Bereza, Stanisław Malczyński, Jerzy Kowal, śp. Bronisław Bosek, Łukasz Jankiewicz, Anna Krukowiecka-Brzęczek, Agnieszka Szkiłondź, Marcin Pietuch, Justyna Derwisz, Paweł Świerczyński, Mieczysław Bielawski, Tomasz Balwierz, Marcin Sarata, Maciek Krauzowicz; Projekt ekspozycji: Marcin Pietuch, Justyna Derwisz, Paweł Świerczyński, Mieczysław Bielawski, Tomasz Salwierz; Scenariusz merytoryczny: Cezary Buśko, Sławomir Dryja, Wojciech Głowa, Stanisław Sławiński; Scenografia: Fabryka Dekoracji; Films and animations – ARTFM/NOLABEL

Sukiennice należą do najstarszych budowli w mieście. Obecny oddział Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, znajdujący się pod wschodnią częścią płyty Rynku Głównego, to efekt badań archeologicznych, trwających 5 lat, ukazujących 1000 lat historii tego miejsca. Rezerwat archeologiczny prezentowany na wystawach stałych i czasowych to ok. 4000 m^2 powierzchni, mieszczącej ok. 700 eksponatów, w tym relikty in situ, ok. 500 elektronicznych odwzorowań, ok. 600 rekonstrukcji 3D, 13 filmów oraz 7 manekinów i makiet. Trasy zwiedzania pokazują stary układ kramów Sukiennic (tzw. Kramów Bogatych), przenosząc niejako widza do epoki średniowiecza.

2. Pawilon Wyspiański 2000

obiekty kultury · architektura najnowsza · 2007r · 644 m^2

Autor: Ingarden & Ewý Architekci: Krzysztof Ingarden, Jacek Ewý

Pawilon jest obiektem o funkcji wystawienniczej i konferencyjnej, który w elewacji pomiędzy hallem głównym a placem eksponuje trzy witraże, zaprojektowane dla Katedry Wawelskiej przez Stanisława Wyspiańskiego. Podłużna forma budynku z półkolistym zakończeniem wpisuje się w kształt wąskiej działki. Dekoracyjna fasada, z ruchomych ceramicznych kształtek, pozwala na zmianę oświetlenia wnętrza i jednocześnie transparentności budynku widzianego z zewnątrz. Całość posiada strukturalny charakter i oryginalną oprawę dla ponadczasowych dzieł sztuki. Jest pierwszym nowym budynkiem zrealizowanym w Starym Mieście od roku 1939.

3. Pawilon Józefa Czapskiego

obiekty kultury · architektura najnowsza · 2016r · 629 m^2

Autor: Danuta Fredowicz, Olga Fredowicz; Współpraca autorska: Andrzej Gliwiński

Pawilon jest jednostką Muzeum Narodowego w Krakowie gromadzącą dzienniki, księgozbiór, pamiątki osobiste, a także rodzinne, przekazane wolą Józefa Czapskiego. Stała ekspozycja – według scenariusza Krystyny Zachwatowicz – przedstawia twórczość i życie artysty wkomponowane w dzieje XX-wiecznej Polski. Obiekt posiada atrakcyjną ekspozycję multimedialną (autor: Aleksander Janicki), przeniesiony gabinet twórcy z Maisons-Laffitte, salę wystaw czasowych, salę projekcyjno-edukacyjną i kawiarnię z tarasem. Fasada minimalistycznej bryły budynku sygnowana jest repliką podpisu Józefa Czapskiego.

4. MOS Małopolski Ogród Sztuki

obiekty kultury · architektura najnowsza · 2012r · 4 363,5 m^2

Autor: Ingarden & Ewý Architekci: Krzysztof Ingarden, Jacek Ewý; Autor: Krzysztof Ingarden; Współpraca autorska: Jacek Ewý; Zespół projektowy: Piotr Urbanowicz, Sebastian Machaj, Agata Staniucha, Jakub Wagner, Piotr Hojda, Bartosz Haduch, Bogdan Blady, Maciej Szromik, Anna Kula, Sylwia Gowin, Marta Brańska, Piotr Kita, Krzysztof Stępniak; Współpraca: Biuro K3: Piotr Chuchacz, Benedykt Bury, Rafał Chowaniec; Architektura wnętrz: Ingarden & Ewý Architekci, Pracownia S.C.: Agnieszka Cwynar-Łaska, Marta Spodar; Akustyka: Inter-Eko Sp. z o.o.: Jan Adamczyk, Lesław Stryczniewicz, Dorota Szałyga

Małopolski Ogród Sztuki został stworzony na potrzeby Teatru im. Juliusza Słowackiego i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, mieści w sobie wielofunkcyjną salę widowiskową, kinową i mediatekę. Budynek wpisuje się precyzyjnie w kontekst otoczenia poprzez utrzymanie linii przekrycia i podziałów elewacyjnych, zgodnie ze spadkami dachów i układem ścian sąsiednich budynków. Kompozycja bryły w połączeniu z użytymi materiałami wykończeniowymi (szkło, kształtki ceramiczne), tworzy dynamiczny efekt gry światła i cienia, pustki oraz pełni, czyniąc zaniedbaną niegdyś przestrzeń atrakcyjną i przyjazną dla użytkowników.

5. Auditorium Maximum UJ

obiekty nauki i oświaty · architektura najnowsza · 2005r · 8 765 m^2

Autor: Wizja Biuro Architektoniczne: Stanisław Deńko, Robert Kuzianik; Zespół projektowy: Marcin Przyłuski, Przemysław Skalny, Wojciech Korbel, Małgorzata Deńko, Anna Marek-Pelc, Marek Kamiński, Czesław Hodurek, Lesław Stryczniewicz

Budynek usytuowany jest przy osi wiodącej z Rynku Głównego do Alej Trzech Wieszczów, na obszarze II Kampusu UJ. Główne audytorium to sala dla 1 500 osób, o doskonałej akustyce. Są też 2 amfiteatralne sale wykładowe wraz z 2 laboratoryjno-wystawienniczymi. Bryła wykończona ciemnoszarym klinkierem ma wyraz monumentalny, minimalistyczny i nowoczesny – niedosłownie nawiązujący do klasycznych form, poprzez zastosowanie wysokich kolumnad, portyku, attyki i stylobatu. Zaskakującym elementem budynku jest pęknięcie, wkomponowujące w przestrzeń powstałego atrium ponad stuletni dąb.

6. Paderevianum II Wydział Filologii Uniwersytetu Jagiellońskiego

obiekty nauki i oświaty · architektura najnowsza · 2015r · 9 200 m^2

Autor: Bończa Studio: Bożena Bończa-Tomaszewska wraz z zespołem

Nowy budynek Wydziału Filologicznego UJ mieści sale wykładowe, seminaryjne, bibliotekę z czytelnią oraz centrum wsparcia edukacyjnego niepełnosprawnych. Strefa wejściowa znajduje się w przeszklonym, lekko ściętym i wycofanym narożniku klinkierowej bryły, osłoniętym kurtyną ceglanych ścian. Dostępny z niej jest przestronny hall z rozrzeźbioną klatką schodową oraz zielony dziedziniec rekreacyjny z pomnikiem Ignacego Jana Paderewskiego. Elewacje na całej wysokości są rytmicznie pocięte pasmami przeszkleń.

7. Centrum Energetyki Akademii Górniczo-Hutniczej

obiekty nauki i oświaty · architektura najnowsza · 2015r · 15 000 m^2

Autor: Biuro Rozwoju Krakowa: Ewa Kozioł-Taracha, Sebastian Chwedeczko

Centrum Energetyki AGH, zajmujące się badaniem i rozwiązywaniem problemów z tej dziedziny – jest największym ośrodkiem badawczo-rozwojowym w Polsce. 38 kompleksów laboratoryjnych mieści specjalistyczny sprzęt, a powierzchnie pod sufitem gęsto utkane są wszelkimi instalacjami. Budynek usytuowany w sąsiedztwie Gmachu Głównego AGH, uzupełnia kompleks budynków akademickich jednocześnie prowokując kolorystyką wieży. Obiekt o zdecydowanych bryłach, wzajemnie przenikających się – tworzy modernistyczne w estetyce elewacje z zastosowaniem bazaltu i szkła.

8. Centrum Informatyki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie

obiekty nauki i oświaty · architektura najnowsza · 2011r · 7 250 m^2

Autor: APA Czech-Duliński-Wróbel: Janusz Duliński, Jacek Czech, Piotr Wróbel

Centrum Informatyki AGH to budynek dydaktyczno-naukowy, składający się z trzech elementów funkcjonalno-przestrzennych, o jednolitym gabarycie. Wyposażony w najwyższej klasy sprzęt ulokowany w 15 nowoczesnych laboratoriach, pozwala na kształcenie informatyków na najwyższym poziomie. Obiekt mieści dwie amfiteatralne sale na 250 i 150 osób oraz kilkanaście pomieszczeń dydaktycznych, w tym laboratoria wizualizacji danych i kreowania interakcji w przestrzeni 3D. Zwarta bryła – w części głównej oraz dwa skrzydła obudowujące plac przy ulicy Kawiory, odwołują się wysokością do sąsiedniej zabudowy i domykają przestrzeń. Stylistycznie budynek odwołuje się do modernistycznych wzorców.

9. Zespół Sakralny w tym kościół Redemptor Hominis

obiekty sakralne · architektura najnowsza · 2008r · 4 200 m^2

Autor: Konior Studio: Andrzej Krzysztof Barysz, Tomasz Konior; Współpraca: Andrzej Witkowski, Małgorzata Strańska-Stanek, Maciej Strączek, Aleksander Nowacki, Piotr Zowada

Świątynia – pierwszy etap założenia sakralnego, który składa się z: kościoła z kaplicą, plebanii, szkoły z salą gimnastyczną (która jest jednocześnie wielofunkcyjną przestrzenią publiczną) oraz zespołu charytatywnego z usługami, tworzą zespół obiektów sacrum. Docelowo powstanie w tym miejscu przestrzeń integrująca mieszkańców, pozwalająca na budowanie więzi. Liniowe ułożenie budynków na działce tworzy kaskadowy program użytkowy, który jest w równowadze z kulturą i naturą. Ceglano-kamienne mury są połączone placami, dziedzińcami, atriami oraz zaułkami, które uczytelniają całość założenia. Nowoczesne połączenie żelbetu i szkła oraz biały wapień tworzą aurę mistycyzmu, wpisującą się we współczesny język architektury.

10. Kapliczka/Krzyż przydrożny w Bronowicach

obiekty sakralne · architektura najnowsza · 2016r · - m^2

Autor: medusagroup: Przemo Łukasik, Łukasz Zagała; Współpraca autorska: Konrad Basan, Michał Sokołowski, Mateusz Rymar, Piotr Dećko, Michał Laskowski, Jan Wichrowski, Michał Bienek

Obiekt sąsiaduje z osiedlem mieszkaniowym „Mieszkaj w Mieście", w dzielnicy Bronowice. Powstał dla upamiętnienia 1050-lecia Chrztu Polski oraz wizyty papieża Franciszka przy okazji Światowych Dni Młodzieży. Bryła kapliczki to ażurowy, pionowo ustawiony prostopadłościan z kwadratowych profili stalowych – cortenowskich. Zwieńczenie, w postaci pełnego dachu „spływające" pionowymi elementami na ziemię tworzy przestrzeń sacrum, w której centrum znajduje się krzyż z przezroczystego szkła, co wieczorem, dzięki podświetleniu, daje jeszcze bardziej mistyczny efekt.

11. Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II w Krakowie – Terminal T4

infrastruktura transportowa · architektura najnowsza · 2016r · 57 100 m^2

Autor: APA Czech-Duliński-Wróbel: Jacek Czech, Janusz Duliński, Piotr Wróbel

Terminal, stanowiący rozbudowę zwiększającego systematycznie swoją przepustowość Portu Lotniczego, spełnia wymagania w zakresie nowoczesnych standardów obsługi i bezpieczeństwa, przy jednoczesnym utrzymaniu skali obiektu przyjaznej dla pasażera. Zaprojektowany układ funkcjonalny umożliwia dostęp do istotnych dla podróżnego obiektów sąsiadujących: stacji kolei aglomeracyjnej, przystanków autobusowych, garażu wielopoziomowego i hotelu. Dynamiczna i ekspresyjna forma przekłada się na rozwiązania racjonalne pod względem funkcjonalnym i technicznym. Szklany pryzmat i miedziany dach osłaniają pasażerów przed deszczem, minimalizując jednocześnie negatywne skutki nasłonecznienia.

12. Biblioteka Jagiellońska Uniwersytetu Jagiellońskiego

obiekty nauki i oświaty · architektura najnowsza · 2001r · 15 407 m^2

Autor: Atelier Loegler Architekci: Romuald Loegler

Ostatnia rozbudowa gmachu Biblioteki Jagiellońskiej, która powiększyła dwukrotnie dotychczasową powierzchnię użytkową i magazynową, do 3 mln woluminów. Projekt oparty jest o teorię formy uwolnionej, który został dokomponowany do uznanego zabytku sztuki modernistycznej Biblioteki Jagiellońskiej, wg projektu Wacława Krzyżanowskiego. Miejsce to ma być przyjazne i otwarte dla każdego. Odpowiada również na coraz nowsze potrzeby społeczeństwa i wraz z nowymi trendami - rozwija się w stronę globalnej cyfryzacji. Dzięki stworzonym przestrzeniom wewnątrz, daje możliwość spędzania czasu w cichej i spokojnej atmosferze.

13. Stadion Cracovii im. Józefa Piłsudskiego

obiekty sportowe · architektura najnowsza · 2010r · 30 000 m^2

Autor: Estudio Lamela: Carlos Lamela y de Vargas, Pierluca Roccheggiani; Zespół projektowy: Piotr Krajewski, Adam Kulikowski, Maja Chęcińska, Grzegorz Skowroński, Matteo Canepari, Przemysław Kaczkowski, Ireneusz Asman, Julita Kucharska-Dziuba, Magdalena Morelewska, Paweł Pieniężny, Joanna Skórzyńska, Martyna Tejwan

Przebudowany Stadion Cracovii jest najbardziej „miejskim" stadionem w kraju. Miejsce, w którym od 1912 roku istnieje stadion, jest najstarszą lokalizacją obiektu ligowego w Polsce. Podstawowym założeniem projektu przebudowy dawnego obiektu, była próba ukształtowania tej przestrzeni jako miejsca publicznego, przeznaczonego głównie dla mieszkańców miasta. Koncepcja objęła wymianę trybun ziemnych na kubaturowe żelbetowe, umiejscowienie niezbędnych dla takiej przestrzeni funkcji pod nowo projektowanymi trybunami oraz obrócenie pola gry – równolegle do Alei Focha. Prostopadłościenna, zwarta bryła z elewacją z piaskowca wpisuje się w okolicę.

14. Hala 100-lecia Cracovia 1906 z Centrum Sportu Niepełnosprawnych

obiekty sportowe · architektura najnowsza · 2018r · 3 711,98 m^2

Autor: Biuro Projektów Lewicki Łatak: Piotr Lewicki, Kazimierz Łatak; Zespół projektowy: Piotr Madej, Mateusz Smoter, Xymena Maciuk, Karolina Pletty, Dawid Rogóż, Matylda Rozmarynowicz, Krzysztof Stępniak, Joanna Styrylska

Hala jest obiektem wielofunkcyjnym. Główną część obiektu zajmuje sala gier, umożliwiająca rozgrywanie meczów większości dyscyplin halowych dla widowni liczącej do 818 osób. Ponadto obiekt mieści m.in. salę wielofunkcyjną, siłownię, strefę konferencyjną, biurową i zaplecze gościnne. Bryłę budynku formują płaszczyzny ze stali cortenowskiej oraz z betonu malowanego na rudy odcień. Na dachu hali istnieje taras użytkowy oraz połać zieleni w postaci roślinności ekstensywnej. Można się nań dostać z wnętrza budynku windą lub skorzystać z rampy spacerowej wzdłuż Rudawy, bądź zewnętrznych schodów stalowych. Obiekt harmonijnie wpisany w kontekst przy krakowskich Błoniach.

15. Galeria Europa – Daleki Wschód

obiekty kultury · architektura najnowsza · 2015r · 1 630 m^2

Autor: Ingarden & Ewý Architekci: Krzysztof Ingarden, Jacek Ewý; Zespół projektowy: Bogdan Blady, Jacek Dubiel, Bartosz Haduch, Piotr Hojda, Piotr Urbanowicz, Sebastian Machaj, Jakub Wagner, Sylwester Staniucha, Tomasz Żełudziewicz, Sylwia Gowin, Jakub Turbasa, Michał Konarzewski, Marcin Głuchowski

Filia Muzeum Manggha – będąca galerią sztuki z przestrzenią wystawienniczą typu „white box", dedykowana sztuce powstałej w wyniku oddziaływania kultur: europejskiej i Dalekiego Wschodu. Poza dwiema salami ekspozycyjnymi mieści pomieszczenia dla kuratorów oraz magazyny. Wyważona stylistyka budynku, która uzupełnia i porządkuje okolice Muzeum Manggha daje poczucie, że budynek swoją neutralną formą wprowadza widza do środka. System połączonych ekranów, dających w efekcie multimedialną ścianę, tworzy w przestrzeni wejściowej przedpole sztuki. Galeria Europa – Daleki Wschód to płaszczyzna do wymiany myśli i doświadczeń.

16. Centrum Kongresowe ICE Kraków

obiekty biurowe i konferencyjne · architektura najnowsza · 2014r · 36 720 m^2

Autor: Ingarden & Ewý Architekci: Krzysztof Ingarden, Jacek Ewý; Zespół konkursowy: Piotr Urbanowicz, Sebastian Machaj, Jakub Wagner, Piotr Hojda, Bartosz Haduch, Tomasz Koral; Architekt prowadzący: Piotr Urbanowicz; Zespół projektowy: Sebastian Machaj, Piotr Hojda, Jakub Wagner, Agata Staniucha, Jacek Dubiel, Piotr Kita, Tomasz Koral, Sylwester Staniucha, Dariusz Grobelny, Anna Biskupska-Sperka, Sławomir Janas, Hiroyuki Mae, Maciej Szromik, Jacek Szuba, Maciej Wierzbiński, Maja Wilczkiewicz-Janas, Tomasz Żełudziewicz, Marta Brańska, Krzysztof Stępniak; Współpraca: Arata Isozaki & Associates: Arata Isozaki, Hiroshi Aoki, Yoko Sano; KKM Kozień Architekci: Marek Kozień, Magdalena Kozień-Woźniak, Michał Rączka, Beata Tokarska, Marcin Gierbienis; K3 Architekci: Piotr Chuchacz, Benedykt Bury, Rafał Chowaniec; Projekt wnętrz: Ingarden & Ewý Architekci: Agnieszka Cwynar-Łaska, Marta Spodar; Akustyka: ARUP Acoustics – Ove Arup & Partners International Limited, Wielka Brytania (Raf Orlowski, Neil Woodger); Technologia sceny: ARUP Venue Consulting (Sam Wise)

Nowoczesny obiekt wielofunkcyjny o płynnej formie zlokalizowany nad Wisłą, będący połączeniem miejsca dla wydarzeń kulturalnych miasta oraz przestrzeni na konferencje. ICE posiada trzy duże sale: Audytoryjną mieszczącą 1915 osób, Teatralną mieszczącą 600 osób oraz Kameralną na 300 osób. Ponadto znajduje się tu ponad 550 m^2 przestrzeni konferencyjnej. Centrum Kongresowe zaprojektowano uwzględniając najwyższe standardy mechaniki scenicznej i akustycznej. Fasada budynku to połączenie stali, szkła i paneli fasadowych tworzących mozaikę. Obszerne przeszklenia od strony rzeki i arterii komunikacyjnych w pobliżu pozwalają na obserwację wielopoziomowych promenad otaczających sale widowiskowe, co samo w sobie zapewnia ciekawy spektakl.

17. Siedziba Agencji Reklamy YETI

obiekty usługowe · architektura najnowsza · 2012r · 1 090 m^2

Autor: Group_A Architects: Jacek Krych, Dariusz Gajewski; Współpraca autorska: Klaudia Fiedler, student WA Pol. Śl. Michał Krawczyk, student WA Pol. Śl. Paweł Dadok

Biurowiec zlokalizowany w pobliżu autostrady, na stosunkowo pustym terenie, odwołuje się formą do brył obiektów przemysłowych, natomiast neguje klasyczny kształt hali. Użyte materiały nadały mu lżejszą formę, skierowaną do wewnątrz, a wyoblone krawędzie sprawiają, że bryła jest mniej agresywna. Służący pracownikom obiekt otwiera się na wewnętrzny dziedziniec zielony, a wykonana z półprzezroczystego materiału elewacja nadaje lekkości, integrując świat zewnętrzny z wnętrzem – wprowadzając miękkie, rozproszone światło.

18. Zespół budynków biurowych DOT OFFICE

obiekty biurowe i konferencyjne · architektura najnowsza · 2017r · 41 200 m^2

Autor: medusagroup: Przemo Łukasik, Łukasz Zagała; Współpraca autorska: Dawid Beil, Agnieszka Morga, Lechosław Słomka, Aleksandra Rodo, Renata Szymik, Katarzyna Kruszenko, Sabina Mrowińska, Michał Sokołowski

Kompleks pięciu budynków biurowych, ułożonych niedaleko siebie i połączonych ze sobą dziedzińcami oraz przejściami dla pieszych, zlokalizowany na terenie specjalnej strefy ekonomicznej. Każdy z dotychczasowych budynków posiada nowoczesne rozwiązania oraz zachowuje najwyższe standardy ekologiczne – podparte certyfikatami. W planach na najbliższą przyszłość jest powstanie jeszcze dwóch budynków (F i G), które uzupełniają istniejącą przestrzeń do ul. Podole. Budynki posiadają zintegrowane przestrzenie publiczne dla najemców i gości, które mają – poza małą architekturą i zielenią – również strefy relaksu.

19. Biblioteka Główna Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

obiekty nauki i oświaty · architektura najnowsza · 2010r · 15 000 m^2

Autor: Ingarden & Ewý Architekci: Krzysztof Ingarden, Jacek Ewý

Biblioteka Główna Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie jest jedną z głównych bibliotek uczelni katolickich w Polsce i największą kościelną biblioteką w mieście. Nawiązuje do tradycji biblioteki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego z 1937 r. Wnętrze biblioteki tworzy otwarta przestrzeń zorganizowana wokół dwukondygnacyjnego hallu. Zdecydowaną (i zamkniętą dla odwiedzających) część powierzchni zajmują zbiory, docelowo 2 mln woluminów. Kształt budynku nawiązuje do okolicznych krajobrazów, ale również wynika z optymalizacji termicznej.

20. Kapelanka 42

obiekty biurowe i konferencyjne · architektura najnowsza · 2014r · 30 000 m^2

Autor: medusagroup: Przemo Łukasik, Łukasz Zagała; Współpraca autorska: Dawid Beil, Grzegorz Pietraszuk, Daria Cieślak, Hanna Szukalska, Rafał Dziedzic, Katarzyna Chobot, Dorota Pala, Łukasz Pieszka, Marcel Badetko, Konrad Basan, Michał Sokołowski

Nowoczesny budynek biurowy zlokalizowany niedaleko historycznego centrum Krakowa. Charakteryzuje się zestawionymi ze sobą dwiema dynamicznymi bryłami, połączonymi wysokim hallem wejściowym, na dachu którego, autorzy zaprojektowali taras. Elewacje budynku tworzą poziome pasy szkleń, oddzielonych od siebie wstęgami oraz pionowymi elementami nieprzeziernymi, wykonanymi z paneli aluminiowych malowanych na kolor biały. Dzięki przyjaznym środowisku rozwiązaniom technologicznym i instalacyjnym zastosowanym w biurowcu, budynek został wyróżniony certyfikatem LEED na poziomie Gold.

21. Imperial Business Center

obiekty biurowe i konferencyjne · architektura najnowsza · 2018r · 5 000 m^2

Autor: Artur Jasiński i Wspólnicy Biuro Architektoniczne: Artur Jasiński, Marta Grochowska, Marcin Pawłowski, Paweł Wieczorek; Współpraca autorska: Dominika Cenda, Katarzyna Kapłoniak, Adrian Kasperski

Wysoki budynek, o gabarytach ściśle odwołujących się do sąsiedniej zabudowy biurowej, uzupełnia narożnik ulic Rzemieślniczej i Wadowickiej, nawiązując formą do kontekstu przestrzennego. Utrzymany jest w stonowanej, racjonalnej estetyce, o dużej ilości przeszkleń i rytmicznych podziałach elewacyjnych. Dbałość o detal oraz ekologię to te cechy, dzięki którym może oferować szereg udogodnień, m.in. kontakt wszystkich pomieszczeń pracy z bezpośrednim światłem dziennym, efektywne urządzenia klimatyzacyjno-wentylacyjne, dojazd ścieżkami rowerowymi, a także wewnętrzne przestrzenie rekreacji i wypoczynku.

22. Bonarka for Business (B4B), budynki ABCD

obiekty biurowe i konferencyjne · architektura najnowsza · 2009 – 2012r · 33 200 m^2

Autor: Artur Jasiński i Wspólnicy Biuro Architektoniczne: Artur Jasiński, Marcin Godziński, Katarzyna Kapłoniak, Katarzyna Leśnodorska, Marcin Pawłowski, Paweł Wieczorek; Współpraca autorska: Rafał Jaśkowiec, Barbara Leśniak

Kompleks B4B mieści się przy ulicy Puszkarskiej, w sąsiedztwie centrum handlowego Bonarka City Center. Wszystkie 4 budynki powstały w klasie A, a ich zadaniem jest zintegrowanie funkcji centrum handlowego, miejsc biurowych oraz dzielnicy mieszkaniowej w taki sposób, aby nowa tkanka stała się dobrze prosperującą, proekologiczną dzielnicą. Każdy z budynków jest nowoczesnym centrum biurowym w odmiennej stylistyce. Obiekty łączy przestrzeń publiczna, prowadząc do głównego placu wokół starego komina, który stał się symbolem całego założenia.

23. Bonarka for Business (B4B), budynek G

obiekty biurowe i konferencyjne · architektura najnowsza · 2015r · 10 000 m^2

Autor: IMB Asymetria: Witold Gilewicz, Marek Borkowski; Biuro Rozwoju Krakowa: Sebastian Chwedeczko

Kompleks B4B mieści się przy ulicy Puszkarskiej, blisko autostrady A4, w sąsiedztwie centrum handlowego Bonarka City Center. Budynek G jest jednym z 7 obiektów w klasie A, ulokowanych we wspólnej inwestycji. Wielokrotnie nagradzany w kategorii przestrzeni publicznej, zaprojektowany i wykonany z poszanowaniem dla środowiska, o czym świadczy certyfikat BREEAM na poziomie „bardzo dobry". Biurowiec zapewnia pełną dowolność w aranżacji wnętrz oraz znakomite środowisko do pracy. Budynek w całym kompleksie wyróżnia gładka, przeszklona prostopadłościenna bryła z zaokrąglonymi narożnikami, od strony frontowej podkreślonymi wydłużonymi, poziomymi akcentami.

24. Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie MOCAK

obiekty kultury · architektura najnowsza · 2010r · 8 000 m^2

Autor: Konsorcjum Claudio Nardi – Leonardo Maria Proli; Autor: Claudio Nardi; Współpraca autorska: Inga Olszańska, Adam Kozak, Anna Krężołek, Małgorzata Zbroińska, Aldona Kret, Annalisa Tronci; Koordynacja branżowa: Q-arch Sp. z o.o.

MOCAK mieści się w dawnych halach fabryki Emalia, potem Fabryki Schindlera, rozbudowanych o harmonijnie wkomponowany pawilon ekspozycyjny o równie przemysłowym charakterze. W przestrzeni nowego budynku znajdują się dwie kondygnacje – parter oraz podziemie, które mieszczą przestrzenie wystawiennicze, magazynowe, recepcję, szatnię, salę audiowizualną, księgarnię i kawiarnię. Rozczłonkowana bryła budowli, przestronne wnętrza, szedowe dachy, duże przeszklenia i zastosowane nowoczesne materiały czynią przestrzeń spójną, atrakcyjną i funkcjonalną do ekspozycji dzieł sztuki najnowszej.

25. Plac Bohaterów Getta

place i parki · architektura najnowsza · 2005r · - m^2

Autor: Biuro Projektów Lewicki Łatak: Piotr Lewicki, Kazimierz Łatak

Dawny Podgórski Mały Rynek, przynależący w latach 1941-43 pod niemiecką nazistowską okupacją do krakowskiego getta, został poddany rewitalizacji w oparciu o zwycięski projekt konkursowy. Zagospodarowanie placu ma charakter symboliczny, nawiązuje do historii likwidacji getta, kiedy na placu gromadzono niepotrzebne już sprzęty, będące niegdyś własnością Żydów wywiezionych do obozu zagłady. Miejsce przywraca pamięć o nieobecnych. Elementy aranżacji wykonano ze spatynowanego brązu, skorodowanego żeliwa, a nawierzchnię placu – z betonu i szarego sjenitu.

26. Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka w Krakowie

obiekty kultury · architektura najnowsza · 2014r · 3 567 m^2

Autor: nsMoonStudio: Agnieszka Szultk, Piotr Nawara oraz Wizja Biuro Architektoniczne: Stanisław Deńko; Generalny projektant: Sławomir Zieliński – nsMoonStudio; Zespół projektowy: Marcin Kowalewski, Artur Mizgała, Łukasz Jakubowski, Michał Marcinkowski, Daniela Skrzypulec, Aleksandra Danielak

Muzeum Tadeusza Kantora i siedziba Ośrodka Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora mieszczą się w budynku, którego niebanalna forma stanowi przetworzenie idei ambalażu, sformułowanej przez artystę. Pełni funkcję ekspozycyjną, dydaktyczną, badawczo-archiwalną. Kubatura, przewieszona nad zabytkową elektrownią dawnego miasta Podgórza, wykończona perforowaną blachą z cortenu, nawiązuje do szkicu Kantora przedstawiającego człowieka, niosącego na plecach stół. Abstrakcyjna forma, zdecydowanie stanowiąca reminiscencję twórczości Kantora, zaskakuje, inspiruje, porusza.

27. Office Inspiration Centre Grupy Nowy Styl

obiekty usługowe · architektura najnowsza · 2017r · 1 500 m^2

Autor: BE DDJM Architekci: Marek Dunikowski, Jarosław Kutniowski, Paweł Görlich; Współpraca autorska: Justyna Tomczyk

Budynek Office Inspiration Centre jest obiektem modelowym Grupy Nowy Styl. Pełni fukcje salonu pokazowego, miejsca spotkań, szkoleń i inspiracji. Przestrzeń dla tego celu została wykreowana na bazie zasad otwartego planu opartego na module, który wyznacza reguły dla swobodnej aranżacji wnętrza. Główną częścią ogrodowej kompozycji jest budynek – loggia, o powściągliwej, geometrycznej bryle z jasnego betonu. Autonomiczna forma obiektu ma analogie do historycznej podmiejskiej zabudowy krakowskich Bronowic lat 20-tych XX wieku.

28. Centrum Rozwoju Com-Com Zone

obiekty sportowe · architektura najnowsza · 2008r · 5 600 m^2

Autor: Wojciech Obtułowicz; Zespół projektowy: Łukasz Kępski, Grzegorz Lechowicz, Paweł Geroch, Sywia Kasprzyk, Piotr Wysogląd, Małgorzata Mondalska-Duma

Budynek o nowoczesnej i wielofunkcyjnej bryle jest obiektem o charakterze sportowo-rekreacyjnym wyposażonym w basen, halę sportową, siłownię, boiska, sale treningowe, ścianke wspinaczkową, saunę, amfiteatr i restaurację. Został zaprojektowany w myśl stworzenia miejsca budującego tożsamość i relacje pośród lokalnej społeczności Nowej Huty. Ze względu na prostą formę, szedowy dach i betonowe wykończenie, a także ekspozycje elementów konstrukcyjnych i instalacyjnych posiada industrialny i brutalistyczny charakter.

29. Tauron Arena Kraków

obiekty sportowe · architektura najnowsza · 2014r · 82 847 m^2

Autor: Perbo – Projekt: Piotr Łabowicz, Marcin Kulpa oraz Modern Construction Systems: Wojciech Ryżyński

Arena jest wielofunkcyjną halą widowiskowo-sportową, umożliwiającą organizację imprez dla ponad 20 000 widzów. W centrum koncentrycznego planu, znajduje się płyta umożliwiająca organizację zawodów rangi mistrzostw świata dla 18 dyscyplin sportowych. Bryła budynku zbliżona jest do spłaszczonej elipsoidy obrotowej. Wypukła elewacja na całym obwodzie jest osłonięta ekranem LED, umożliwiającym m.in.: retransmisję wydarzeń odbywających się w obiekcie. Przekryta jest dachem o konstrukcji prętowo-cięgnowej i średnicy osiowej równej 128,4 m.

30. Muzeum Lotnictwa Polskiego

obiekty kultury · architektura najnowsza · 2010r · 3 378 m^2

Autor: Pysall Ruge Architekten: Justus Pysall, Peter Ruge oraz Bartłomiej Kisielewski; Współpraca autorska: Katarzyna Ratajczak, Mateusz Rataj, Alicja Kępka-Guerrero

Muzeum znajduje się na obszarze Lotniczego Parku Kulturowego na Rakowickich Błoniach, pośród zabytkowych hangarów zbudowanych na początku XX w. Pełni funkcję wystawienniczo-biurową z częścią konferencyjną. Symboliczny rzut, nawiązujący do kształtu wirującego śmigła, uzupełnia betonowa bryła z przestronnymi przeszkleniami. Całość stanowi budynek nowoczesny, dynamiczny i śmiały konstrukcyjnie oraz wspaniałą oprawę dla zbiorów o wyjątkowej wartości wśród lotniczych kolekcji na świecie.

31. Budynek biurowy Inkubatora Krakowskiego Parku Technologicznego

obiekty badawcze i przemysłowe · architektura najnowsza · 2008r · 3 665 m^2

Autor: Biuro Architektoniczne Wizja oraz nsMoonStudio w ramach IQ-Group Consortium: Stanisław Deńko, Agnieszka Szultk, Piotr Nawara; Współpraca autorska: Bartłomiej Łobaziewicz, Sławomir Zieliński; Zespół projektowy: Tomasz Gomułka, Piotr Grzywna, Michał Marcinkowski, Artur Mizgała, Marzena Surowiec

Ideą projektu było założenie urbanistyczne w formie alei, wzdłuż której będą umieszczone coraz nowe biznesowe biurowce. Program użytkowy oraz wielkość budynku to wynik przyjętej zasady zagospodarowania przestrzennego – który wyklarował również osiowo umieszczony węzeł komunikacji oraz wejście główne. Margines swobody projektanta dotyczy wyłącznie sfery estetycznej obiektu, a mianowicie kreacji elewacji. Wprowadzona wierzchnia siatka metalowa, której gęsty rytm tworzy delikatną „woalkę" mieni się kolorami tęczy, w zależności od padających promieni słonecznych. Zabieg ten daje wrażenie ruchliwości budynku i czyni go bardziej lekkim.

32. Buma 5

obiekty biurowe i konferencyjne · architektura najnowsza · 2015r · 13 815 m^2

Autor: Kuryłowicz & Associates: Ewa Kuryłowicz, Marcin Goncikowski, Paulina Gutkowska, Ewelina Moszczyńska, Grzegorz Szymański, Krzysztof Popiel, Tomasz Kopeć, Jacek Radzicki

Piąty budynek w zespole Buma Business Park w założeniu urbanistycznym stanowi niezależny element w stosunku do zwartej grupy budynków A, B, C i D zespołu Buma Quattro. Zaprojektowany na rzucie trójkąta równoramiennego z zaokrąglonymi narożami, którego jeden bok jest ułożony równolegle względem ulicy Bora Komorowskiego, tworzy dynamiczny kształt w stosunku do pozostałej zabudowy, a delikatnie obrócone względem siebie okna poprawiają warunki naświetlenia biur. Elewacja budynku jest transparentna, szklana w systemie ślusarki aluminiowej z wyraźnie zaznaczonymi poziomami poszczególnych stropów.

33. Pilot Tower

obiekty biurowe i konferencyjne · architektura najnowsza · 2014r · 14 196 m^2

Autor: nsMoonStudio: Piotr Nawara, Bartłomiej Łobaziewicz oraz Wizja Biuro Architektoniczne: Stanisław Deńko

Biurowiec posiada prostopadłościenną, czternastokondygnacyjną bryłę o romboidalnym rzucie z nieregularnie rozmieszczonymi podcięciami w narożach, pełniącymi funkcję tarasów rekreacyjnych. Elewacje budynku wyposażono w wyraźnie zaznaczone pionowe podziały. Całą wysokość wszystkich ścian gęsto pocięto pionowymi, zwężającymi się ku górze lizenami. Efekt ten miał nieco odjąć ciężaru dość przysadzistej bryle. Kolorystykę gmachu utrzymano w tonacji patynowanej miedzi, która ma stanowić znak rozpoznawczy budowli.

34. Hala sportowa przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego im. Mikołaja Kopernika

obiekty sportowe · architektura najnowsza · 2018r · 2 376 m^2

Autor: eM4 . Pracownia Architektury . Brataniec: Marcin Brataniec, Damian Mierzwa; Współpraca: Marek Bystroń

Hala, znajdująca się w dziedzińcu, jest obiektem wielofunkcyjnym, przystosowanym do uprawiania siatkówki, koszykówki i innych gier zespołowych. Posiada również siłownię, salę fitness, ściankę wspinaczkową oraz pomieszczenia do rehabilitacji. Bryła ma formę prostopadłościenną, dobrze korespondującą z budynkiem szkoły. Półprzeźroczyste oraz drewniane elementy fasady tworzą wraz z przeszkleniami wrażenie lekkości, a w zestawieniu z elementami konstrukcji stalowej oraz betonowymi płaszczyznami – charakter zdecydowany i dynamiczny. Wnętrze i zewnętrze budynku przenikają się.

35. Muzeum Armii Krajowej im. Generała Emila Fieldorfa "Nila" w Krakowie

obiekty kultury · architektura najnowsza · 2011r · 5 253 m^2

Autor: AIR Jurkowscy Architekci: Ryszard Jurkowski

Muzeum od 2011 roku mieści się w budynku dawnej komendatury austro-węgierskiej Twierdzy Kraków. Początkowo wystawa dostępna była w kilku zaaranżowanych pomieszczeniach, a po przekazaniu muzeum całego budynku został on wyremontowany i zaadaptowany do funkcji wystawienniczej z zachowaniem jego surowego charakteru. Wewnętrzny dziedziniec został przekryty szklanym zadaszeniem, dzięki czemu zyskał funkcję ekspozycyjną i stał się sercem obiektu. Szklany dach wykonano w technologii bezszprosowej, mocowanej do stalowej siatki za pomocą sferycznych rotuli.

36. Zespół mieszkaniowo-usługowy Browar Lubicz

obiekty biurowe i konferencyjne · architektura najnowsza · 2014r · 45 000 m^2

Autor: MOFO Architekci: Zbigniew Gucwa, Piotr Frączek, Zygmunt Wiążewski, Krzysztof Wużyk, Paweł Zieliński, Łukasz Kot, Maciej Amerek

Browar Lubicz znajduje się w ścisłym centrum miasta. Jest oddalony o 800 m od Rynku i otaczających go zabytków, znajduje się w pobliżu Dworca Głównego. Inwestycja na obszarze budynków dawnego browaru Goetzów, zamkniętego pod koniec XX w., wprowadziła zmiany w istniejących budynkach objętych ochroną konserwatorską oraz dostosowała do nich nową zabudowę. Poza funkcjami użyteczności publicznej, jakimi są bary i restauracje, mieszczą się tu przede wszystkim zespoły mieszkaniowe i przestrzenie biurowe. Sposób kształtowania elewacji oraz użyte materiały nawiązują subtelnie do XIX-wiecznej architektury przemysłowej.

37. Wojewódzki Sąd Administracyjny

obiekty administracyjne · architektura najnowsza · 2006r · 4 640 m^2

Autor: ASA Studio Zet: Witold Zieliński, Wojciech Kozioł; Zespół projektowy: Adam Pabisek, Filip Wojdak

Budynek powstał jako pierwszy obiekt zaprojektowany na potrzeby sądownictwa wojewódzkiego w Polsce. Od strony zachodniej jest połączony szklaną przewiązką z Pałacem Mańkowskich, który został zaadaptowany na potrzeby sądu. W bryłę, uzupełniającą zabudowę pierzejową ulic Rakowickiej i Kurkowej, wkomponowano substancję dawnego konsulatu radzieckiego. W latach 2012-2013 budynek został nadbudowany, co spowodowało ujednolicenie jego wysokości. Elewacje wykończone są płytami z piaskowca, na fragmentach opasanymi szklaną drugą skórą.

38. Opera Krakowska

obiekty kultury · architektura najnowsza · 2008r · 8 226 m^2

Autor: Atelier Loegler Architekci: Romuald Loegler; Zespół projektowy: Tomasz Folwarski, Grzegorz Dresler, Piotr Urbanowicz, Łukasz Ruda, Agnieszka Soból

Nowy gmach opery posiada scenę o powierzchni 443 m² i widownię dla ponad 700 widzów, a także scenę kameralną, sale prób wraz zapleczem scenicznym i technologicznym. W nowoczesną bryłę budynku mieszczącą audytorium został wpisany zabytkowy budynek z walcowatym dachem, dostosowany do funkcji hallu, a będący niegdyś ujeżdżalną koni. Wewnątrz głównej sali, jak i na zewnątrz budynku, dominuje czerwień. Idea kompozycji form oparta została na dialogu pomiędzy starym i nowym, a trzem zespolonym bryłom został nadany indywidualny charakter.

39. Sąd Apelacyjny i Krajowe Centrum Kształcenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury w Krakowie Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury w Krakowie

obiekty administracyjne · architektura najnowsza · 2010r · 8 000 m² – sąd / 3 300 m² – szkoła m^2

Autor: Biuro Projektów: RKW Rhode, Kellermann, Wawrowsky Polska Sp. z o.o., Architektura +Urbanistyka

Architektoniczno-urbanistyczna kompozycja stanowi uzupełnienie dla istniejącego kompleksu budynków wymiaru sprawiedliwości. Powstały obok Sądu Apelacyjnego budynek Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, stanowi także jego składową część. Niewielki plac eksponuje wejście do zespołu obiektów, a kolumnada przed główną elewacją sądu podkreśla status miejsca. Majestat podkreślają również użyte materiały i ich wykończenie. Stonowana kolorystyka oraz dbałość o detale, podkreślające przejrzysty układ brył, porządkują przestrzeń – dając poczucie spokoju i wprowadzając aurę stosownej powagi. Cały kompleks kompozycyjnie dopełniają detale budynków i starannie wykonane fasady.

40. Budynek Biurowy AXIS – „ABB”

obiekty biurowe i konferencyjne · architektura najnowsza · 2016r · 20 000 m^2

Autor: Artur Jasiński i Wspólnicy Biuro Architektoniczne: Artur Jasiński, Marcin Pawłowski, Paweł Wieczorek, Katarzyna Kapłoniak; Współpraca autorska: Barbara Ostrowska, Marcin Buczek-Palczyński, Anna Knez

Budynek Axis – „ABB” posiada 9 kondygnacji nadziemnych o funkcji biurowej oraz 3 podziemne, na których znajdują się wewnętrzne parkingi oraz pomieszczenia techniczne. Budynek wdraża idee organizacji otwartych i przyjaznych miejsc pracy, rozwiązań energooszczędnych i zrównoważonych. Forma budynku wkomponowuje się w kontekst istniejących kierunków przestrzennych, narożniki zostały zaokrąglone, a elewacja wygładzona. Ze zlokalizowanej w dolnej części strefy usługowej oraz przechodzącej w poprzek budynku ścieżki, korzystają zarówno okoliczni mieszkańcy jak i pracownicy.

41. Akademia Rolnicza

obiekty nauki i oświaty · modernizm · 1964r · - m^2

Autor: Stanisław Juszczyk, Maria Bińkowska; Wnętrza: Irena Zaleśna, Kazimierz Syrek; Mozaika: Krystyna Zgud-Strachocka

Obiekt ten jest jednym z lepszych przykładów funkcjonalizmu w Krakowie, po 1956 roku. Bryła budynku kształtowana jest horyzontalnie, co podkreślone jest poprzez wzajemne przesunięcie „części” w bryle górnej, pas antresoli i wysoką część parterową, w której rozmieszczone są audytoria i biblioteka. Elewacje zewnętrzne wykonano z prefabrykowanych elementów fasadowych. Kompozycji rozrzeźbionej elewacji frontowej dopełnia ekspresyjna, zewnętrzna rampa ze schodami i kwiatonami. W hallu wejścia górnego zakomponowano abstrakcyjną mozaikę ceramiczną. Przeszklona przewiązka ustawiona jest na okrągłych słupach i obłych „pylonach”. Przed wejściem zlokalizowana jest sadzawka z fontanną oraz stalowa, geometryzująca rzeźba przestrzenna. W sąsiedztwie swobodnie ustawione rzeźby — owieczki z kamienia rzecznego, autorstwa Bronisława Chromego.

42. Kościół pw. Matki Bożej Królowej Polski — „Arka Pana”

obiekty sakralne · modernizm · 1977r · - m^2

Autor: Wojciech Pietrzyk

Kościół ten „wyrósł” z walki o krzyż i kościół, który miał pierwotnie powstać na osiedlu Teatralnym, obok Teatru Ludowego, w miejsce którego zrealizowano szkołę podstawową, tzw. Tysiąclatkę. Początki projektowania sięgają pierwszych lat 60. XX wieku. Dostępny jest z trzech stron, z szerokiego plateau. Zewnętrzna ściana wykonana została z drobnych kamieni rzecznych. Dach w formie kapelusza-grzyba, pokryty gontem, podąża za kształtem pochylonych i „wydętych” ścian, i jest od nich odcięty wąskim pasem doświetlenia. Okna pionowe, w kształcie trójkąta przy ołtarzu, kontrastują z pełnymi ścianami. Strop, podzielony na cztery części szczelinami i świetlikiem, układa się w znak krzyża. Indywidualnie zaprojektowane zostało także dojście do uskokowo ukształtowanego wejścia głównego, z murem z łupanego kamienia, w którym nierównomiernie rozmieszczone zostały reliefy odlane z brązu. Prowadzi do niego łukowo wygięte, drewniano-stalowe zadaszenie z tubusami lamp oświetlenia. Kościół jest trzypoziomowy, jednoprzestrzenny, założony na planie zbliżonym do owalu. Posiada wiele symbolicznych znaczeń. Charakterystyczna jest rzeźba Chrystusa ukrzyżowanego, ekspresyjnie wygiętego (Bronisław Chromy). Posadzka opada w kierunku ołtarza stojącego pośrodku, ukształtowanego w formie dłoni. Stacje Drogi Krzyżowej mają odniesienia do polskiej historii (Mariusz Lipiński, 1980–1983). W miejsce wieży powstał maszt — krzyż ze stali nierdzewnej. Jest to przykład późnego modernizmu ekspresyjnego, mięk-kiego i plastycznego z cechami brutalizmu. Nawiązując do kaplicy w Ronchamp projektu Le Corbusiera, pokazuje jednolitość formy, funkcji i konstrukcji, również kształt dachu nawiązuje do tej kaplicy, jednocześnie upodabniając go do Arki Pana, skąd przyjęła się zwyczajowa nazwa.

43. Budynek biurowy „Kłos” (d. W.Z.G.S. „Samopomoc Chłopska”)

obiekty biurowe i konferencyjne · modernizm · 1968r · - m^2

Autor: Józef Gołąb; Współpraca: Andrzej Stachowski

Akcent wertykalny w pierzei ulicy Szlak, w sąsiedztwie Parku im. Jalu Kurka oraz Pałacu na Szlaku (d. Pałac Tarnowskich). Budynek wysoki, ustawiony — „nadwieszony” jest nad niskim budynkiem parterowym. Cechuje go charakterystyczny, „latający” dach, w którym na całości wycięte są koliste otwory, przepuszczające światło i przez które widoczne jest niebo. Pasmowy układ podziałów elewacji — nadproży i okien, wyraźnie odcinający poszczególne kondygnacje, nadaje obiektowi lekkości. Na parterze budynku, w hallu wejściowym wykonana została, rzadko realizowana, mozaika przedstawiająca, która ukazuje konie w dynamicznej pozie, z rozwianymi grzywami. Budynek wyróżnia także barwna, abstrakcyjna mozaika ceramiczna, zewnętrzna, na całej długości wschodniej ściany parteru. Obiekt nagrodzony tytułem Vice-Mister Miasta Krakowa w 1968 roku.

44. Budynek biurowy „Biprocemwap”

obiekty biurowe i konferencyjne · modernizm · 1966r · - m^2

Autor: Wojciech BulińskiWspółpraca: Natalia Stańko; Wnętrza: Wojciech Buliński, Zbigniew Żóławiński

Budynek ten uważany jest za najbardziej „corbusierowski” w Krakowie. Z lekko wygiętą łukowo bryłą główną i na podporach w formie rozszerzających się pylonów („pilotes”), z wolną przestrzenią na parterze i lekkim pawilonowym obiektem kubaturowym nad ostatnią kondygnacją. Pawilon ten jest przekryty pozałamywaną płytą dachową, co dodaje mu lekkości. Charakterystyczna jest też klatka schodowa w hallu głównym, która łącząc parter z pierwszym piętrem przyjęła piękny, dynamiczny kształt przestrzenny, zakręcając i wznosząc się wokół słupa. Elewacje budynku odpowiadają jego funkcji, a cofnięcie konstrukcji od lica ściany pozwoliło na jej swobodne kształtowanie. Rytm podziałów uzyskano za pomocą prefabrykowanych listew żelbetowych i niebieskiego koloru wypełnień. Poszczególne elewacje są indywidualnie komponowane.

45. Blok mieszkalno-usługowy — tzw. Blok Szwedzki

obiekty mieszkaniowe · modernizm · 1959r · - m^2

Autor: Janusz Ingarden, Marta Ingarden; Wnętrza: Irena Pać-Zaleśna, Zdzisław Szpyrkowski, Alina Zięba

Jest to pierwszy po okresie socrealizmu budynek powracający do modernistycznych tradycji CIAM w architekturze krakowskiej i do corbusierowskiej idei urbanistycznej powiązania architektury z zielenią. Wyróżniała go kolorystyka tynków zewnętrznych, powodująca skojarzenia z architekturą szwedzką, co było efektem podróży projektanta do Szwecji. Na uwagę zasługują starannie opracowane podziały elewacji z kompozycją loggii i balustrad oraz podcienia-przejścia ze „stożkowatymi” słupami. Budynek jest załamany pod kątem i w swej krótszej części ma przeszklone partery przeznaczone na usługi. Partery te są wyraźnie odcięte wydatnymi gzymsami, a witryny lekko nadwieszone nad chodnikiem wychodzą poza lico elewacji.

46. Budynek biurowy „Biprostal”

obiekty biurowe i konferencyjne · modernizm · 1964r · - m^2

Autor: Mieczyław Wrześniak, Paweł Czapczyński; Mozaika: Celina Styrylska-Taranczewska

Przed przebudową stanowił przykład stylu międzynarodowego w architekturze, wzorowanego na działaniach Mies’a van der Rohe. Był także pierwszym wieżowcem w Krakowie o wysokości 55m, a całą jego elewację szczytową zdobi największa w Polsce abstrakcyjna mozaika z płytek ceramicznych, utrzymana w ciepłej tonacji. Kompozycję i układ tworzyły zwarte prostopadłościenne bryły: pionowa i pozioma wraz z łącznikiem, a cechował funkcjonalizm. Piętra budynku wysokiego zostały nadwieszone nad parterem i wsparte na słupach. Na narożniku budynku, w parterze, występowały rzadkie w Krakowie gięte szyby. Charakterystyczna była także dynamiczna klatka schodowa. Kurtynowe ściany osłonowe ze szkła i blachy powlekanej, o „miesowskim” błękicie, kształtowały elewacje. Czytelna była pozioma artykulacja części niskiej, podkreślona podziałem okien i wyrazista artykulacja pionowa części wysokiej, ze wzmocnieniem kolorystycznym pasów podokiennych. Obecnie z projektu pierwotnego zachowana została mozaika.

47. „Bunkier Sztuki” — Galeria Sztuki Współczesnej (d. Biuro Wystaw Artystycznych)

obiekty kultury · modernizm · 1965r · - m^2

Autor: Krystyna Tołłoczko-Różyska; Elewacja: Antoni Hajdecki i Stefan Borzęcki

Przykład architektury funkcjonalnej. Wyrazistością surowego betonu fakturowego bliski brutalizmowi, z organicznie potraktowanym rozplanowaniem wnętrz i ekspresyjnym detalem, oraz zindywidualizowaną formą wejścia głównego do budynku. We wnętrzach widoczny jest modernistyczny minimalizm i funkcjonalizm, wywodzący się od Miesa van der Rohe. Rzeźbiarską, surową powierzchnię elewacji tworzą wysuwające się i cofające rytmy, z betonowych odlewów, w drewnianych szalunkach. Główne wejście pomyślane zostało jako pomost biegnący wprost z traktu Plant i osłonięte zostało malowniczo wywiniętą żelbetową wstęgą. Drugie wejście, poprzez załamującą się ścianę, flankuje ekspresyjna, abstrakcyjna rzeźba z betonu gładkiego. W budynku, w całości „zatopiony” jest XVII-wieczny spichlerz, który autonomicznie wystaje z bryły Bunkra Sztuki. Pierwotnie, jedno i drugie wejście połączone były na zewnątrz płytami, ułożonymi luźno na trawniku oddzielającym pawilon wystawowy od Plant. Odbywały się tu wystawy i pierwsze w Polsce performance.

48. „COCH” — Centralny Ośrodek Chłodnictwa

obiekty badawcze i przemysłowe · modernizm · 1965r · - m^2

Autor: Stanisław Ćwiżewicz, K. Morawiec

Obiekt badawczo-przemysłowy, będący zespołem trzech budynków z wewnętrznym dziedzińcem. Budynek frontowy, będący częścią administracyjno-biurową i projektową jest obiektem czterokondygnacyjnym, z indywidualnie zaprojektowanymi elementami wnętrz. Poza bryłą główną ciekawie rozwiązany jest horyzontalny budynek produkcyjny, z rytmem okien i daszków pulpitowych. Jest tu szczególna harmonia użycia języka modernistycznego oraz wykorzystanie możliwości kształtowania tektoniki i detalu w oszczędny sposób. Wyróżnia się pierzeja od ul. Lea wraz z podcieniem oraz charakterystyczną, rozrzeźbioną mozaiką zewnętrzną, która jest powściągliwa, a zrazem ekspresyjna i przestrzenna, a jej dynamiczny wyraz, poza kierunkowym i skośno-wertykalnym kształtowaniem, wzmocniony jest poprzez wklęsłości i wypukłości oraz chłodną tonację od bieli do ultramaryny. W mozaikach zewnętrznych takie tektoniczne kształtowanie płaszczyzny mozaiki nie występuje nigdzie indziej w Krakowie.

49. Collegium Paderevianum – Collegium Filologicum

obiekty nauki i oświaty · modernizm · 1973r · - m^2

Autor: Józef Gołąb, Zbigniew Olszakowski; Wnętrza: Zdzisław Szpyrkowski

Docelowo miał być budynkiem administracyjnym i stanowić część wysoką, 10-kondygnacyjną, planowanego wówczas kompleksu, na który składać się miał również budynek niski, 5-kondygnacyjny (niezrealizowany). Nazwa gmachu związana jest z tym, iż jego realizacja pokrywana była nie tylko ze środków państwowych, ale w dużej mierze dzięki funduszom ze spadku po Ignacym Paderewskim. Do wielkiego pianisty nawiązują charakterystyczne elewacje 10-kondygnacyjnego budynku, przypominające klawiaturę fortepianu dzięki zastosowaniu pionowych czarnych i białych pasów międzyokiennych, z których czarne są węższe i wycofane, a białe szersze i wystające poza lico budynku. Przed tym, lekko cofniętym od alei obiektem, na małym skwerze, ustawiono rzeźbę – postument z popiersiem Ignacego Paderewskiego.

50. Dom Mieszkalny „Bankowy”

obiekty mieszkaniowe · modernizm · 1960r · - m^2

Autor: Tadeusz Gawłowski

Budynek można zaliczyć do najciekawszych plastycznie realizacji tego okresu, w którym znajduje miejsce połączenie architektury funkcjonalnej z indywidualizmem form i architektonicznym detalem. Ma on mocno podkreślony układ horyzontalny, skomponowany z trzech brył: „odciętego” parteru z poziomymi pasami boniowania, nadwieszonej części mieszkalnej i cofniętego poddasza. Elewacja od strony dziedzińca to galeriowo zestawione balkony. Charakterystyczna jest rozrzeźbiona elewacja frontowa budynku o rytmicznych, nieorganicznych podziałach,przypominających z jednej strony geometryczną siatkę elewacji „jednostki marsylskiej”, z drugiej nasuwających skojarzenia z podziałami na obrazach Mondriana („mondrianowski” wzór). Skojarzenie to potęguje czarny kolor wystających „lizen” i „gzymsów”, pomiędzy którymi wstawione są okna o podziałach im odpowiadających.

51. Dom Mieszkalny „Kolorowy”

obiekty mieszkaniowe · modernizm · 1959r · - m^2

Autor: Krzysztof Bień; Współpraca: Andrzej Rey, Jan Wodziszewski

Budynek wyróżniała pierwotnie, pierwszy raz po okresie socrealizmu zaprojektowana w Krakowie, kolorowa elewacja na modernistycznym budynku, w charakterystycznych, intensywnych „mondrianowskich” barwach: białej, żółtej, czerwonej, niebieskiej. Jest to świadoma kompozycja kolorystyczna, z podkreślonym czarnym kolorem układem konstrukcyjnym. Obecnie, po termoizolacji przywrócono tę kolorystykę. Tektonika wyraziście wysuniętych balkonów, pełnych od frontu i z ażurem poziomych podziałów po bokach, korzystnie urozmaica siatkę konstrukcji, która stanowi kanwę „kratowej” elewacji. Budynek wieńczy cofnięta „nadbudowa”. Otwarty przejazd w parterze prowadzi do wewnętrznego, zielonego dziedzińca modernistycznego kwartału.

52. Dom mieszkalny — „Dom Stu Balkonów”

obiekty mieszkaniowe · modernizm · 1961r · - m^2

Autor: Bohdan Lisowski

Budynek mieszkalny, zestawiony funkcjonalnie z trzech sekcji z odrębnymi wejściami. Szachownicowy układ balkonów i ich nagromadzenie na elewacji frontowej, nadały mu charakterystyczny, pełen ekspresji wyraz architektoniczny. Są one wysunięte wspornikowo, daleko poza elewację, w sposób wtedy w Krakowie nie spotykany. Podziały i rozwiązania plastyczne poszczególnych części balustrady są doskonałym detalem budynku. Ta kompozycja balkonów dała przyczynek popularnej nazwie „Dom stu balkonów”. Elewacja frontowa budynku ma wyżłobione w tynku podziały i była pierwotnie pomalowana w kolorystyce żółto-niebieskiej i obecnie, po termoizolacji przywrócono jej oryginalne barwy. Do wewnętrznego dziedzińca dociera się przez wysokie podcienie na słupach.

53. Dom Studencki „Piast”

obiekty mieszkaniowe · modernizm · 1964r · - m^2

Autor: Władysław Bryzek; Wnętrza: Teresa Lisowska-Gawłowska, Irena Zaleśna, Alina Zięba; Rzeźba: Józef Marek, Tadeusz Ostaszewski, według projektu Teresy Lisowskiej-Gawłowskiej

Budynek zrealizowany w ramach inwestycji z okazji 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego, pierwotnie jako hotel dla zagranicznych studentów. Składa się z dwóch brył: głównej o funkcji mieszkalnej z zapleczem socjalno-usługowym oraz baru samoobsługowego — stołówki. Rozrzeźbienie elewacji loggiami wydobywa „światłocień”. Bryłę podkreśla układ poziomych pasów podokiennych przechodzących w balustrady, a całość wieńczy dawna świetlica o łukowo wygiętym dachu. Pierwotnie w stonowanej kolorystyce: biało-szaro-niebieskiej. Budynek pawilonowy wyróżniała do 2016 roku przełamana, częściowo perforowana regularnymi kwadratami i częściowo przeszklona, elewacja z „przebijającą” ją abstrakcyjną rzeźbą — stanowiącą kompozycję zarówno ogrodową jak i wewnętrzną, zawieszoną nad fragmentem trawnika przechodzącym z tarasu do wnętrza. Rzeźba decyzją administracji budynku została usunięta, a mozaiki częściowo zniszczone. Nagroda II stopnia Komitetu Budownictwa Urbanistyki i Architektury, w 1964 roku.

54. Hotel „Wyspiański” (dawny „Dom Turysty” — Hotel PTTK)

hotele · modernizm · 1963r · - m^2

Autor: Zbigniew Mikołajewski, Stanisław Spyt; Wnętrza: Zdzisław Szpyrkowski

Charakterystycznym wyróżnikiem formalnym jest lekko wygięta elewacja od ul. Westerplatte, załamująca się zgodnie z łukiem tej ulicy. Uzyskano w ten sposób miękkie połączenie nowej, cofniętej budowli, z sąsiednią zabudową. Elewacja ta ma wyraźnie odcięty parter, a wyższe kondygnacje tworzą zwarty i wyrazisty „ruszt”, uformowany z loggii, z pełnymi balustradami. Pierwotnie budynek był w tonacji biało-jasnoszarej. Fragment ściany przy wejściu głównym wykonany został z bloczków granitowych, prostokątnych i „łupanych”, zestawionych w układzie poziomym, z pogłębionymi fugami. Poszczególne budynki znajdują się na różnej wysokości. Pierwotnie w hallu głównym były ekspresyjne, wachlarzowe schody. Indywidualnie projektowano wnętrza, w tym ścianę z ceramiką, barwny fryz i plastyczną mapą województwa. Wnętrza uległy przekształceniu, ale bryła zewnętrzna i jej podziały zostały zachowane. Nagrodzony Nagrodą resortową III stopnia Komitetu Budownictwa Urbanistyki i Architektury w 1963 roku.

55. Instytut Fizyki Jądrowej PAN oraz Skraplarka Helu i Laboratorium Niskich Temperatur

obiekty badawcze i przemysłowe · modernizm · 1977r · - m^2

Autor: Janusz Ingarden, Zbigniew Olszakowski; Wnętrza: Irena Zaleśna

Budynek samego Instytutu Fizyki Jądrowej cechowało nowatorskie ujęcie artystyczne, mimo początkowego ducha przedwojennego modernizmu warszawskiego. Natomiast budynek Skraplarki Helu i Laboratorium Niskich Temperatur uzyskał Nagrodę II stopnia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w 1967 roku. Wyróżnia go nowoczesna i prosta w modernistycznym wyrazie bryła i elewacja tego obiektu. Jej horyzontalny układ podkreślony jest uwydatnieniem nadproży poprzez ich wysunięcie przed lico oraz układ masywnych żaluzji poziomych w przestrzeniach pomiędzy „lizenami” — smukłymi elementami pionowymi rytmicznie wyprowadzonymi z elewacji. Niższa, parterowa część tego budynku, zestawiona pod kątem prostym, jest przeszklona od strony dziedzińca wewnętrznego. W hallu głównym wykonana została mozaika ze swobodnie rozmieszczonych, drobnych kamieni rzecznych. Indywidualnie projektowane były wnętrza.

56. Instytut Fizyki i Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego (obecnie Wydział FiM UJ)

obiekty nauki i oświaty · modernizm · 1970r · - m^2

Autor: Stanisław Juszczyk; Współpraca: Ludomira Leszczyńska; Wnętrza: Zdzisław Szpyrkowski, Kazimierz Syrek

Oddany został do użytku w 1964 roku i był jednym z obiektów powstałych z okazji jubileuszu 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zlokalizowany na tzw. Parceli Senackiej, tworzy zamknięcie całego bloku zabudowy pomiędzy al. Adama Mickiewicza, ul. Krupniczą, al. 3 Maja, a parkiem im. dr Henryka Jordana, a rozbudowany niski parter, „wdziera się” w klin zieleni, otwarty do tego parku. Budynek składa się z 7-kondygnacyjnej części wysokiej przeznaczonej dla celów dydaktycznych, zwieńczonej charakterystycznie uformowaną uskokową ostatnią kondygnacją oraz z 2-kondygnacyjnej części niskiej, w której ulokowano audytoria. Część niska tworzy atrium, które stanowi dziedziniec przed wejściem głównym. Prowadzi do niego rodzaj żelbetonowej, rzeźbiarsko kształtowanej pergoli, a całość tej części przypomina włoski powojenny modernizm. Ciekawie formowana jest także elewacja główna, sprawiająca wrażenie „falującej”, dzięki niekonwencjonalnemu układowi okien.

57. Instytut Zootechniki Uniwersytetu Jagiellońskiego (obecnie Instytut Psychologii UJ)

obiekty nauki i oświaty · modernizm · 1966r · - m^2

Autor: Zbigniew Olszakowski; Współpraca: Andrzej Bahr, Józef Baścik, Edward Mitko; Wnętrza: Irena Zaleśna

Zakład naukowo-doświadczalny obejmujący również: muzea zoologii i geologii, biblioteki, czytelnie. Indywidualnie projektowane wnętrza i metaloplastyka w hallu głównym. Budynek przylega do Parku im. dr. Henryka Jordana. Jest to kompleks składający się z trzech powiązanych ze sobą obiektów oraz ogrodu doświadczalnego z parterowymi pawilonami na planie sześciokątów. Budynki są zróżnicowane wysokością, sposobem zestawienia, wyrazem plastycznym i detalem oraz proporcjami. Najciekawszym architektonicznie jest w pełni modernistyczny pawilon muzealno-czytelniany, łączący dwa pozostałe budynki. Horyzontalny, o zwartej bryle, z podcieniem na słupach i ciekawych podziałach okien. Poziomą artykulację podkreśla pas okien zwieńczony ażurowymi, poziomymi „łamaczami słońca”. Na ostatniej kondygnacji budynku wysokiego zlokalizowano lekki pawilon, z przełamanym zadaszeniem. Składa się on wizualnie z trzech części: przeszklonej, pełnej i ażurowej.

58. Liceum Ogólnokształcące nr X im. Komisji Edukacji Narodowej

obiekty nauki i oświaty · modernizm · 1963r · - m^2

Autor: Zbigniew Gądek, Henryk Sawicki; Wnętrza: Barbara Smólska, Małgorzata Grabacka

Szkoła ta należy do wyróżniających się obiektów szkolnych w Krakowie z uwagi na nowoczesny język form, rozwiązań funkcjonalnych oraz nowatorską kompozycję układu przestrzennego i zagospodarowania działki. Budynek szkolny uformowany jest w kształcie niedomkniętego czworoboku, tworząc dziedziniec wewnętrzny. Zastosowano w nim innowacyjne rozwiązania konstrukcyjno-funkcjonalne. Charakterystyczne są tzw. gospodarstwa „trzyklasowe”, składające się z: klasy, szatni i pomieszczenia sanitarnego, co daje wygodę z ich korzystania w bliskości klasy. W sposób elastyczny zaprojektowano wykorzystanie przestrzeni świetlicy, czytelni i powierzchni rekreacyjnych: dzięki zastosowanemu systemowi ścian przesuwnych, można kształtować doraźne przeznaczenie i oddzielać lub łączyć funkcje. Indywidualnie zaprojektowano wiele elementów wnętrz, w tym lakierowane płyty pilśniowe o falistej strukturze, użyte m.in. w sufitach podwieszanych i w ścianach przesuwnych. Był to nowoczesny i nowatorski przejaw powojennego funkcjonalizmu, odpowiadający nowym czasom.

59. Miasteczko Studenckie

obiekty mieszkaniowe · modernizm · 1976r · - m^2

Autor: Tomasz Mańkowski (główny projektant), Przemysław Gawor, Maria Mańkowska, Jan Meissner; Współpraca: Małgorzata Grabacka

Zespół Miasteczka Studenckiego otrzymał szereg nagród, w tym: Nagrodę Ministra Budownictwa i Nagrodę Miasta Krakowa za budynek wysokościowy — Dom Studencki „Olimp" w 1972 roku oraz Nagrodę Ministra Budownictwa w 1971 i nagrodę V-mister Krakowa w 1972 roku za projekt pawilonu handlowego. Drugi etap inwestycji miasteczka akademickiego realizowano według pierwotnej koncepcji. Całość uznawana jest za jedną z najciekawszych koncepcji urbanistycznych nie tylko w Krakowie. Miasteczko Studenckie to niezwykle interesujący zespół urbanistyczno-architektoniczny będący osiedlem z pełnym zakresem usług. Osiedle to przeznaczone było dla studentów 8 wyższych uczelni Krakowa. Główne założenie kompozycyjne stanowiła idea placu „agory" spinającego całość, przechodzącego szerokimi przejściami pod budynkami niskimi. Przejścia te łączyły przestrzeń, teren rekreacji i zieleń. Akcentami kompozycyjnymi są budynki wysokie, ascetyczne formalnie z charakterystyczną tektoniką awaryjnych klatek schodowych. Była to pierwsza w Polsce tego typu inwestycja stanowiąca wzór dla innych osiedli akademickich.

60. Obserwatorium Astronomiczne Uniwersytetu Jagiellońskiego

obiekty nauki i oświaty · modernizm · 1964r · - m^2

Autor: Bogdan Laszczka; Współpraca: Henryk Dąbrowski, Aleksander Grygorowicz

W grupie obiektów realizowanych z okazji jubileuszu Uniwersytetu Jagiellońskiego zrealizowano pod Krakowem obserwatorium astronomiczne, adaptując do tego celu dawny fort austriacki na wzgórzu „Skała" koło Bielan. Architektura swoją surowością nawiązuje do architektury fortecznej, a także do starożytnych budowli poświęconych astronomii. Kompozycja przestrzenna składa się z pięciu kopuł astronomicznych wraz z budynkiem dydaktyczno-administracyjnym. Szczyt fortu zwieńczony jest jedną z kopuł, do dwóch kolejnych prowadzą klatki schodowe i most nad fosą. Przed fortem, na przedpolu stanęła jedna kopuła i rotunda z kopułą, dla pomieszczenia dużego instrumentu oraz szeregu pomieszczeń pomocniczych i pracowni. Sam teren został dostosowany przestrzennie, komunikacyjnie oraz pod względem zieleni do całego zamierzenia.

61. Szkoła Podstawowa nr 93 im. Lucjana Rydla

obiekty nauki i oświaty · modernizm · 1960r · - m^2

Autor: Józef Gołąb

Szkoła została pomyślana jako układ silnie akcentowanych bloków-pawilonów wśród zespołu starodrzewia. Dla zachowania otwartego widoku z ul. L. Rydla na Kopiec Kościuszki, budynek został cofnięty w głąb działki. Przestrzeń wewnętrzna ogólnodostępna przechodzi swobodnie, spinając całość założenia. Pawilon środkowy przeznaczony jest na różne rodzaje aktywności i rekreacji. W części północnej znajdują się zespoły klasowe, do których wejścia są silnie akcentowane. Elewacja tej części jest najbardziej charakterystyczna dla tego obiektu. Wyróżnia się wyjątkową, ekspresyjną, rzeźbiarską fasadą, której horyzontalność podkreślają poziome pasy okien pomiędzy wydatnymi pasami trapezowych „gzymsów". Każda kondygnacja tej elewacji została podzielona na trzy pasy okien, co dało efekt „zatracenia" skali i funkcjonalnego podziału na kondygnacje, przy jednoczesnym uzyskaniu jednolitej, plastycznej fasady tworzącej swoisty obraz, z podziałami i kolorowymi kwadratami międzyokiennymi. Jest to jedna z piękniejszych architektonicznie elewacji, jakie powstały w Krakowie, w tym okresie.

62. Wydział Inżynierii i Technologii Chemicznej Politechniki Krakowskiej

obiekty nauki i oświaty · modernizm · 1970r · - m^2

Autor: Eryk Moj

Popularnie nazywany Wydziałem Chemii obiekt, to zestawienie brył niskich i wysokich, które tworzą wewnętrzny dziedziniec dostępny również bezpośrednio z ulicy poprzez podcienie od ulicy Szlak. Dynamiki budynkowi wysokiemu dodają lizeny międzyokienne, ciągnące się przez całą wysokość elewacji oraz nadwieszenie wyższych kondygnacji nad podciętym parterem. Charakterystyczna jest pozioma artykulacja pasów okiennych, z oknami o kwadratowym kształcie z drewnianymi „wstawkami" w budynku wysokim oraz wykończenie okładziną kamienną i ryflowaną blachą. Widoczny jest tu już późny modernizm końca lat 60-tych, sygnalizujący estetykę lat 70-tych. Na poziom parteru prowadzą eksponowane, szerokie schody z tarasem przed głównym wejściem i kwietnikiem jako zwieńczeniem pełnej balustrady.

63. Zespół Hotelu „Cracovia" i Kinoteatr „Kijów"

hotele · modernizm · 1966r · - m^2

Autor: Witold Cęckiewicz; Ściany kurtynowe: Mieczysław Wrześniak, Adam Turczyński; Wnętrza: Witold Cęckiewicz, Krystyna Strachocka-Zgud, Jerzy Chronowski, Jarosław Kosiniak; Rzeźba: Bronisław Chromy

Jeden z najlepszych przykładów powojennego modernizmu w Polsce i w swoim czasie najbardziej reprezentacyjny hotel wraz z pierwszym kinem panoramicznym. Bryła hotelu horyzontalna, z wydatnym płaskim zadaszeniem-gzymsem, nad wystającym przed korpus przeszklonym parterem. We wnętrzu indywidualne mozaiki, metaloplastyki i miękko prowadzona klatka schodowa. Ściany osłonowe obłożone ryflowaną blachą aluminiową, szkłem i czarnym marblitem, ułożonymi w rozrzeźbiony, „szachownicowy" wzór. Budynek kina charakteryzuje się ugiętym dachem wiszącym, przeszkloną fasadą frontową, „żebrami" ściany bocznej i mozaikową elewacją z mocno akcentowanymi wyjściami. We wnętrzu znajduje się wielkoformatowa, abstrakcyjna mozaika szkliwiona. Na wewnętrznym, zielonym dziedzińcu ustawiono rzeźby. Kawiarenka zewnętrzna oddzielona była pionowymi taflami szkła, ustawionymi na aluminiowych „szpilkach". Całość łączyły schody i tarasy. Widoczny jest duch architektury włoskiej (hotel) i japońskiej (kino). W 2016 roku Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zakupiło budynek hotelu dla potrzeb Muzeum Narodowego w Krakowie. Znajdą tu miejsce ekspozycje związane z architektura i sztuką współczesną.

64. Zespół Państwowych Szkół Muzycznych im. Mieczysława Karłowicza

obiekty nauki i oświaty · modernizm · 1971r · - m^2

Autor: Marek Jabłoński; Mozaika: Marek Jabłoński, Jerzy Jabłoński

Zespół ten jest przykładem powojennego modernizmu funkcjonalnego, z indywidualnymi rozwiązaniami przestrzennymi i wystrojem wnętrz. Znajdują się tu dwie sale koncertowe, zachowane w oryginalnym stanie: duża z doświetleniem górnym poprzez gęsto zestawione świetliki o pulpitowym kształcie oraz mała — kameralna, a także studio nagrań. Na wewnętrznym, zielonym i przeszklonym dziedzińcu-patio, ustawiona jest nowoczesna rzeźba przedstawiająca postać w ruchu. Ściany zewnętrzne bryły głównej mają silną artykulację pionową, podkreśloną „lizenami" międzyokiennymi. Przejście do wejścia głównego prowadzi pod nadwieszoną częścią budynku, wspartą na sześciu okrągłych słupach. Przy wejściu do hallu części koncertowej zachował się pierwotny projekt i wystrój szatni oraz kasy biletowej. Charakterystyczna dla obiektu jest wielkoformatowa, ceramiczna mozaika zewnętrzna, w jesiennej tonacji barwnej, zlokalizowana na zachodniej ścianie dużej sali koncertowej, której towarzyszą wydatne schody i rampa wyjść bocznych.

65. Zespół Państwowych Szkół Plastycznych (d. Liceum Plastyczne)

obiekty nauki i oświaty · modernizm · 1972r · - m^2

Autor: Józef Gołąb; Wnętrza: Teresa Lisowska-Gawłowska

Przy wejściu do budynku ustawiona jest rzeźba X. Dunikowskiego-„Gizela". Obiekt inspirowany jest działalnością W. Gropiusa i Bauhausem, ale posiada indywidualny wyraz przestrzenny i architektoniczny, także w zastosowanym detalu. W projekcie widoczny jest wpływ idei Herberta Read'a „wychowania przez sztukę". Cecha charakterystyczna to luźna i przestrzenna forma kształtowania obiektów, jak i zabudowy. Widoczna jest ona w przestrzeniach integracyjnych dostępnych dla aktywności pozaedukacyjnych i w zlokalizowaniu zespołów funkcjonalnych, w pawilonach wzajemnie względem siebie przesuniętych. Sale malarstwa i rzeźby to pawilony zatopione w zieleni i z własnym zapleczem, połączone ze sobą i budynkiem „matką" korytarzami pełnymi ekspozycji, a wszystkie łączące się z hallem głównym — wystawowym. We frontowej — horyzontalnej bryle budynku umieszczono pozostałe funkcje dydaktyczne i towarzyszące. Jest to jeden z ciekawszych przykładów modernizmu lat 60. w Krakowie. Nagrodzony tytułem „Mister Krakowa" w roku 1969.

66. Plomba mieszkaniowa

obiekty mieszkaniowe · modernizm · 1959r · - m^2

Autor: Tadeusz Bereźnicki, Zbigniew Gądek

Budynek stanowi zakończenie zwartej zabudowy pierzei ulicy i pod względem funkcjonalnym i plastycznym utrzymany jest w duchu powojennego modernizmu. Wnętrza cechuje możliwość indywidualnych modyfikacji. Przy użyciu prostych elementów, w postaci swobodnie rozrzuconych balkonów na jednej elewacji i zwartej tektonice loggi na drugiej elewacji narożnej, uzyskano powściągliwy ale interesujący, modernistyczny wyraz architektury.

67. Telewizja Polska — Kraków, Wzgórze „Krzemionki"

obiekty kultury · modernizm · 1968r · - m^2

Autor: Stanisław Bieńkuński, Henryk Kurdzin

Krakowski Oddział Telewizji Polskiej powstał w 1961 roku, a w 1966 rozpoczęto emisję programu informacyjnego „Kronika", w 1968 powstała stacja telewizyjna na wzgórzu Krzemionki. Zespół tworzy budynek główny o zwartej formie i betonowej surowości z łamaczami słońca, co nadaje budynkowi ekspresji i wyrazistości. Za pomocą przeszklonego łącznika dostępna jest dominująca nad całością wieża telewizyjna, o dynamicznym wyrazie i charakterystycznym, strzelistym kształcie, z doświetloną klatką schodową i zestawem anten tworzących rodzaj „kiści". Z wieżą powiązany jest budynek komercyjny, mieszczący część gastronomiczną, w której znajdowała się kiedyś znana w Krakowie restauracja „Twardowska", do którego przylega taras łączący się z zielenią parkową otaczającą zespół. W suficie przejścia do tego obiektu wyróżniają się koliste zagłębienia z oświetleniem.

68. Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha

obiekty nauki i oświaty · modernizm · 1977r · - m^2

Autor: Leszek Filar; Współpraca: Wojciech Grotowski, Tadeusz Myszkowski, Jerzy Urbanik, Kazimierz Węglarski

Architektura kompleksu realizowanego według projektu pierwotnego jest przykładem brutalizmu w architekturze późnego modernizmu lat 70., a który później dominował w latach 80. Ekspresjonistyczne, surowe i mocne w tektonice trybuny, o wyraźnie uwydatnionej i pokazanej konstrukcji, stanowią silny akcent przestrzenny. Podobnie bryła auli, o dynamicznej konstrukcji, z rzeźbiarskim „grzebieniem" ścian zewnętrznych pokazujących betonową fakturę. Horyzontalny budynek główny, z wysuniętą częścią niższą oraz z poziomymi pasami podokiennymi i pionowymi „lizenami" międzyokiennymi, akcentowanymi czarnym marblitem, nawiązuje do stylu międzynarodowego. Budynki dydaktyczne to zestawienie prostopadłościennych, masywnych i przeszklonych brył. W zespole wyróżniają się trzy wertykalne bryły akademików, o elewacjach z „siatki" loggii rozciętych pionem komunikacyjnym i z masywnym akcentem wejścia. Całość wieńczy gzyms-pergola.

69. Bank Pekao S.A.

obiekty usługowe · modernizm · 1994r · - m^2

Autor: Nina Korecka z zespołem

Budynek banku ma kształt masywnej ale rozczłonkowanej rotundy, w której znajduje się sala operacyjna. Charakterystyczne są masywne i ekspresyjne, betonowe elementy konstrukcyjne na zewnątrz budynku, które poprzez swoje „oderwanie" od elewacji nadają jej pewnej surowej lekkości i przejrzystości. Jest przykładem późnego, dojrzałego modernizmu, bliskiego brutalizmowi i jedną z nielicznych, całkowicie indywidualnie projektowanych realizacji, o cechach typowych dla naszej architektury lat 80., poprzedzającej postmodernizm. Rotundzie towarzyszy półkolisty budynek biurowo-mieszkalny, którego elewacje przecinają dynamiczne, wertykalne akcentowania wejść i klatek schodowych. Przeszklony łącznik łączy te obiekty w jedną całość kompozycyjną, spójną stylowo.

70. Centrum Medycyny Profilaktycznej (d. Centrum Zdrowia Budowlanych)

obiekty usługowe · modernizm · 1984r · - m^2

Autor: Wojciech Buliński; Współpraca: Ludwik Konior

Budynek o dynamicznej elewacji frontowej z charakterystycznymi, tektonicznymi „żyletkami" — pilastrami. Dają one efekt rozrzeźbienia i ekspresji, potęgowany światłocieniami. Tworzy cofniętą od ulicy pierzeję, przechodzącą w narożnik łączący się z modernistyczną zabudową międzywojenną. Od szerokiego przedpola „odcięty" jest rodzajem fosy, do której prowadzi oryginalna kompozycja schodów i koryt z zielenią zimozieloną oraz kwiatonów. Wewnętrzna klatka schodowa wyróżnia się konstrukcją i indywidualnym rozwiązaniem. Podobnie klatka ewakuacyjna, która „wyrasta" z przeszklonej tylnej elewacji, do której mocowane są poziome żaluzje — „łamacze" słońca. Jest przykładem konsekwentnego rozwiązania w duchu późnego modernizmu, spójnego w swym plastycznym i kolorystycznym wyrazie, który mimo termoizolacji pozostał w zgodzie z projektem pierwotnym.

71. Wyższe Seminarium Duchowne Polskiej Prowincji Zmartwychwstańców „Droga Czterech Bram” i kościół pw. „Emaus”

obiekty nauki i oświaty · postmodernizm · 1993r · - m^2

Autor: Dariusz Kozłowski, Wacław Stefański, Maria Misiągiewicz

Całość założenia uznawana jest za jedną z ikon polskiej architektury powojennej. Układ urbanistyczny to nieprostokreślny rzut przenikających się w różnych wymiarach brył, tworzących różnorakie wnętrza i kulisy, z trapezowym dziedzińcem, na kształt warowni. Wyczuwalny jest rodzaj teatralności, ale mocno przesiąknięty mistyką. Postmodernistyczna architektura, o mylących perspektywach i formach, nawiązuje do symboliki „Drogi Czterech Bram” tj.: Inicjacji, Nadziei, Wiedzy i Wiary, przełożonych na: myśl, idę, mit i tajemnicę klasztoru, opartych na tradycyjnych wyobrażeniach o klasztorze. Pierwsza wyraża rozterki człowieka kandydującego do seminarium. Druga — wyrażona przez ekspresyjne rozdarcie muru, prowadzi do gmachu alumnów. Trzecia tworzy rodzaj prześwitu między wieżami, w których umieszczone są klatki schodowe. Czwarta to synteza: połączenie tego co ludzkie i boskie. Plakatowa kolorystyka i plastyka form nasuwają malarskie skojarzenia. Na zewnątrz i we wnętrzach: fragmenty niby - dekoracji, umowne łamanie zasad konstrukcji, pewna teatralność i postmodernistyczna umowność przy widocznym stosowaniu skomplikowanej symboliki chrześcijańskiej. Będący częścią zespołu kościół „Emaus” — podobnie wyróżniają „teatralne” elementy wystroju i artefakty służące liturgii. Całości dopełnia gra świateł, tworząca niepowtarzalny nastrój w niejednorodnej przestrzeni sacrum. Ostrosłupowe w kształcie zwieńczenie wieży, z świetlikami w rozcięciach na krawędziach, które tworzą umowny krzyż. Wieża stanowi dominantę przestrzenną założenia.

72. „Dom Alchemików” (Fabryka Kosmetyków HEAN)

obiekty badawcze i przemysłowe · postmodernizm · 1992r · - m^2

Autor: Dariusz Kozłowski

Fabryka Kosmetyków „Hean” to intrygujące, przemysłowe założenie postmodernistyczne w „małej skali.” Jednocześnie jeden z najlepszych przykładów tego stylu, zawarty w pewnej iluzji i dosłowności zarazem, uzyskanej zestawieniem przeciwieństw i addycyjności anegdoty. „Alchemików” Heanu, czyli właścicieli, było dwóch i tak ideowo potraktowana została ta budowla. Jeden obiekt to „grzeczna prostota”, a drugi to „wyuzdanie wielkoformatowych ust”, czyli dynamiczna prowokacja artystyczna. Autor uzyskał tu maestrię charakterystycznej dla swoich projektów plakatowości i umowności, przeniesionych w rzeczywisty świat. Dbałość o detal i rodzaj użytych artefaktów, pozwalają na zaliczenie tej pozornie niezauważalnej realizacji, za pomnikową dla postmodernistycznego stylu. Głównie za sprawą jego lokalizacji. Jest to jeden z nielicznych, tak zdefiniowanych formalnie obiektów przemysłowych w architekturze Krakowa. Zwraca uwagę wielość planów, piętrzenie i przenikanie brył. Okna zdeformowane w jednym obiekcie, a w drugim wydają się jak odbite ze sztancy. Prześwity przybierają różne kształty, a detal intryguje. Architektura całości zespołu dostarcza odbiorcy przyjemności i zachęca do jego studiowania oraz uczestniczenia w postmodernistycznej zabawie i grze.

73. Hotel „Forum”

hotele · modernizm · 1989r · - m^2

Autor: Janusz Ingarden; Współpraca: Stanisław Drabczyński, Marzanna Miłkowska, Piotr Miłkowski

Budynek o zakrzywionej elewacji, z prześwitem w poziomie przyziemia dla umożliwienia wglądu w kierunku wzgórza Wawelskiego i Kościoła-Klasztoru na Skałce, o estetyce późnego modernizm i brutalizmu. Jest to jeden z niewielu przykładów tego stylu w Krakowie. Kontrowersyjna lokalizacja nie umniejsza architekturze, która jest przejawem najwyższych lotów estetyki tego okresu, i z tego powodu zasługuje na poszanowanie, jako świadectwo stylu i warsztatu architektonicznego. Tektonika elewacji, wyrazista i dynamiczna, uzyskana została poprzez rytm wysuniętych pokoi-logii oraz wysunięcie bloku parterowego wraz z „podziemiem”, a także przez cofnięcie najwyższej kondygnacji, w formie „latającej” struktury. Jest to jeden z najważniejszych przykładów realizacji architektonicznych dojrzałego, późnego i „ciężkiego” modernizmu końca lat 80.

74. Kolegium Polonijne Uniwersytetu Jagiellońskiego w Przegorzałach, im. Kazimierza Pułaskiego

hotele · modernizm · 1990r · - m^2

Autor: Tomasz Mańkowski, Dariusz Kozłowski – hotel; Zofia Nowakowska, Krzysztof Bojanowski, Emil Golenia – Instytut Polonijny

Obiekt naukowo-dydaktyczny zlokalizowany na szczycie zalesionego wzgórza, w bezpośrednim sąsiedztwie dawnej willi z lat 1928–1929 znanego architekta Adolfa Szyszko--Bohusza i towarzyszącego, wybudowanego w latach 1940–1942 przez Niemców budynku sanatorium dla lotników, tzw. Schloss Wartenberg. Projekt pokazany był w 1976 r. na wystawie w Nowym Jorku i Chicago, organizowanej przez Fundację Kościuszkowską. Jest to zespół budynków, czterech skrzydeł, z wewnętrznym dziedzińcem, będący najlepszym przykładem amerykańskiego post-funkcjonalizmu w duchu Louisa Khana, w Krakowie. Tektonika elewacji budowana jest wklęsłościami ceglanych loggii i w bunkrowato wystających, betonowych wykuszy, fragmentów ścian pokoi mieszkalnych, mieszczących część pracowianą. Wyróżnia się również wieżowa bryła głównej klatki schodowej. Ceglano-betonowa, masywna architektura zwartych form, zwraca uwagę oszczędnością użytych środków oraz eksponowaniem elementów konstrukcji. Stanowi przykład architektury brutalistycznej nie tylko z uwagi na sposób wykorzystania materiałów i budowania formy, ale także w związku z wykorzystaniem kontekstu miejsca.

75. Kościół pw. św. Brata Alberta „Ecce Homo”

obiekty sakralne · postmodernizm · 1985r · - m^2

Autor: Wojciech Kosiński, Marzena Popławska; Rzeźba: Stefan Dousa; Malarstwo: Paweł Taranczewski

Kościół w małej skali, o zwartej bryle, jednoprzestrzenny, z trójkątnie zamkniętym prezbiterium, zaprojektowany w duchu postmodernizmu lat 80. XX wieku. W dolnym poziomie mieści się Izba Pamięci Brata Alberta. W elewacjach akcenty smukłych, potrójnych okien, osadzonych w tektonicznych ostrokątnych obramieniach. Charakterystyczne „wy-kusze” przebijające połacie dachowe, tworzą złudzenie transeptu i portalu. Całość przekryta wysokim dachem łamanym. W linii przełamania umieszczone okna doświetlające wnętrze rodzajem świetlika. Wewnątrz widoczna jest ekspresyjna więźba dachowa z drewnianym rastrem, opadająca na białe ściany, które tworzą modlitewne nisze. Ołtarz umieszczony na trójstopniowym podwyższeniu, mieści pod mensą sarkofag z relikwiami św. Brata Alberta. Nad tabernakulum kopia obrazu Adama Chmielowskiego „Ecce Homo”, od którego pochodzi nazwa sanktuarium. Charakterystyczne dla wnętrza i zewnętrza są biel ścian i obramowań, zestawiona z ciemnym kolorem drewna i masywem miedzianych dachów. Dzwonnica umieszczona została w partii dachu, „nasadzona” wzdłuż kalenicy. Dachy tej bryły przeprute są otworami dzwonnymi. Zwieńczenie krzyżem i sygnaturką przypominającą izbice drewnianych kościołów. Cały kościół nawiązuje luźno do kościółków Małopolski i do architektury sąsiedniego klasztoru Sióstr Albertynek (proj. Jan Sas-Zubrzycki), stanowiąc kontekstualny przykład dobrej kontynuacji w architekturze. Jest jednocześnie jedną z pierwszych realizacji postmodernistycznych, w małej skali, w duchu postmodernizmu w Krakowie.

76. Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP i Dom Klasztorny OO. Franciszkanów–Reformatów

obiekty sakralne · modernizm · 1979r · - m^2

Autor: Małgorzata Grabacka, Przemysław Gawor

Kościół OO. Franciszkanów–Reformatów połączony jest w jeden zespół z klasztorem i dzwonnicą. Obiekty te w zestawieniu tworzą kameralny dziedziniec wewnętrzny, z zakomponowaną nawierzchnią i zielenią, z którego prowadzą wejścia do poszczególnych części, w tym szerokimi schodami w dół do kaplicy. Kościół dwupoziomowy, składający się z dwóch przesuniętych brył. Na ich styku umieszczony jest monumentalny krzyż. Przekrycie to przecinające się dachy pulpitowe o różnym nachyleniu, z dwiema trójkątnymi lukarnami. Wejście przez dynamicznie akcentowany „portyk" umiejscowiony niesymetrycznie, na wprost ołtarza. Wnętrze jednoprzestrzenne. Atmosfera budowana jest światłem przez górno-boczny świetlik i żyrandole oraz poprzez użycie drewna. Od frontu przeszklenia w formie witraży o treści religijnej (Jerzy Skąpski). Charakterystyczne są indywidualnie projektowane wnętrza. Malowane w duchu „ikony" stacje Drogi Krzyżo-wej kończą się na prostokątnym, drewnianym „panneau" — ścianie ołtarzowej, na której znajdują się obrazy związane ze św. Franciszkiem (Jerzy Nowosielski). Tabernakulum i chrzcielnica wykonane zostały przez Bolesława Chromego. Zespół wtopiony jest w sąsiednią zabudowę osiedlową i nie stanowi dominanty. Jest to przykład późnego modernizmu powojennego w małej skali, z surowym i wyrazistym detalem architektonicznym oraz wyróżniającą się betonową dzwonnicą, pełną powściągliwej i wymownej dynamiki.

77. Kościół pw. Miłosierdzia Bożego z ośrodkiem parafialnym

obiekty sakralne · postmodernizm · 1994r · - m^2

Autor: Stanisław Niemczyk, Marek Kuszewski

Kameralne, ceglane założenie, w duchu północnego ekspresjonizmu. Mocno podkreślone są „krawędzie" od ul. J.Brodowicza i ul. W. Bandurskiego. Kompleks tworzy układ śródkwartałowy-miejski wraz z Ośrodkiem Parafialnym i Pasażem Handlowym, którym towarzyszy zieleń urządzona. We wszystkich obiektach dominuje cegła, z charakterystycznym zamiłowaniem do poszukiwania detalu. Kościół założony na nietypowym, nieregularnym rzucie. Charakterystyczne jest piętrzenie się brył, gra ich zestawień i addycyjność. Z szacunkiem wpisany w otoczenie, w przestrzeń trójkątnego placu o niewielkiej skali i niewysokiej zabudowie sąsiedniej. Nie ma tu anegdoty, jest melancholijne skupienie. Akcent przestrzenny i wysokościowy tworzą trzy wieże, zakończone ceglanymi uskokami w rodzaju czworobocznego hełmu i metalowymi iglicami. Na uwagę zasługuje również rodzaj ceglanego fryzu na budynku głównym kościoła, pokreślenie pasów poziomych delikatnym gzymsowaniem oraz rodzaj pawilonowej loggietty zwieńczającej jego dach. We wnętrzu połączenie cegły klinkierowej, białego tynku, żelbetu i drewna. Całość stwarza klimat przyjazny dla skali człowieka, kreując „wymknięty" sakralny zespół. Widoczne są elementy postmodernistyczne, będące pewnym nawiązaniem estetycznym do średniowiecznej architektury, o precyzyjnym detalu. Do odbiorcy należy poszukiwanie różnych ujęć perspektywicznych i poszukiwania klimatu miejsca. Wielokrotnie nagradzany i publikowany.

78. Kościół pw. św. Jadwigi Królowej

obiekty sakralne · modernizm · 1988r · - m^2

Autor: Romuald Loegler, Jacek Czekaj; Współpraca: Marek Piotrowski

Kościół zlokalizowano w bezpośrednim sąsiedztwie Parku im. S. Wyspiańskiego. Połączony jest z dwoma towarzyszącymi budynkami kościelnymi plebanii i katechezy, wytwarzając wraz z nimi wewnętrzny dziedziniec. Sam kościół założony został na planie zbliżonym do kwadratu. Ma dwa poziomy. Dolny zajmuje kaplica dzienna i sala widowiskowo-teatralna. Do zsuniętego z osi wejścia głównego prowadzą monumentalne schody. Wnętrze jest jednoprzestrzenne. Prosta betonowa architektura, o bryle kojarzącej się z wyrzeźbieniem jej z sześcianu, formowanego ideowo na rzucie krzyża greckiego, widocznego również w świetliku. Biegnie on ponad nawą, w miejscu poprzecinania bryły po przekątnych. Wgłębny świetlik wskazuje drogę ku ołtarzowi i przechodzi w rodzaj okna-witrażu „ściany" ołtarzowej wciętego narożnika. Centralnie, na przecięciu ramion znajdują się cztery słupy. W prezbiterium umieszczona jest replika Chrystusa ukrzyżowanego z Katedry Wawelskiej, pomnik modlącej się Jadwigi Królowej oraz ołtarz w formie sarkofagu, z relikwiami patronki. Masywne filary podtrzymują strop i dach kościoła. Empora organowa ciągnie się wzdłuż dwóch ścian. Obiekt przynależy formalnie do geometrycznej estetyki późnego modernizmu, bliskiego brutalizmowi, ale z wpływami architektury postmodernistycznej. Charakterystyczna jest falująca, pełna ekspresji ściana wejścia głównego, z zamykającą ją wieżą-dzwonnicą w formie częściowo wyciętego walca. Podobnie jak krzyż świetlika, a także widoczna faktura betonu i masywność brył.

79. Kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej i Klasztor OO. Cystersów

obiekty sakralne · modernizm · 1995r · - m^2

Autor: Krzysztof Dyga, Andrzej Nasfeter

Na skraju osiedla Szklane Domy i na styku z pobliskim parkiem zlokalizowano Zespół Kościoła i Klasztoru, w tym Męskie Liceum Ogólnokształcące im. św. Bernarda (realizacja 1984–1990). Tworzy on zamknięty czworobok z trzema dziedzińcami. Dwupoziomowy kościół został założony na rzucie zbliżonym do prostokąta. W dolnej części znajduje się kaplica dzienna, o pochyłej posadzce, co stwarza amfiteatralność wnętrza. Kościół górny jest jednoprzestrzenny, halowy. Wrażenie to potęguje strop będący misterną stalową układanką konstrukcyjną szkieletu trójkątnych stelaży oraz płaszczyzn i doświetleń, nasuwającą skojarzenia z neokonstruktywizmem. Zmienne oświetlenie oraz ciepła kolorystyka materiałów sprzyja grze świateł (wnętrza: Adam Wsiołkowski, od 1994). Prezbiterium w formie arkadowej kulisy. Empory boczne sugerują podział na nawy. Mury kościoła pozbawione są okien. Budowlę wyróżnia szczególna dbałość o detal wykończenia ceglanych ścian, a konstrukcja przestrzenna nad ceglanym „cokołem" nadaje mu swoistej lekkości i monumentalności zarazem. Jeden z narożników akcentowany jest mocno dzwonnicą, kształtowaną na wzór ambony. Charakterystyczny dla tego zespołu jest wyraźny kontrast pomiędzy surową i prostą fakturą cegieł ścian o barwie pomarańczowo-beżowej, a skomplikowaną konstrukcją stalową kubistycznych, uskokowo piętrzących się form dachu, dwukrotnie wyższych od murów oraz dynamicznego, rozbudowanego wejścia. Decyduje to o ekspresyjnym wyrazie zespołu kościoła i klasztoru.

80. Brama do Miasta Zmarłych — Dom Pogrzebowy w Batowicach

obiekty sakralne · architektura najnowsza · 1998r · - m^2

Autor: Romuald Loegler; Współpraca: Ewa Fitzke, Piotr Madej, Józef Białasik

Bryła niebieskiego budynku Domu Pogrzebowego przywołuje „niebiańskie" skojarzenia. Jest to lekki, wydłużony, wręcz pawilonowy obiekt z zakrzywionymi i poderwanymi płaszczyznami ścian. Wąskie rozcięcia wprowadzają światło do wnętrza. Szkło łączy się z surowością elementów betonowych. Ponad kamiennym, wijącym się wzdłuż elewacji strumieniem przerzucona jest kładka do wejścia, do części administracyjnej cmentarza. W pełni przeszklona ściana frontowa to wejście główne do Kaplicy Cmentarnej, będącej metafizyczną „Bramą" do innego wymiaru. W swojej poetyckiej wizji przestrzeni obiekt ten jest pierwszym spotkaniem z cmentarzem, miejscem które można nazwać Miastem Zmarłych. Ekspresyjna, dekonstruktywistyczna bryła potęguje siłę nastroju miejsca.

81. Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha

obiekty kultury · architektura najnowsza · 1994r · - m^2

Autor: Arata Isozaki; Współpraca: Krzysztof Ingarden, Jacek Ewý, Zespół JET Atelier, Zespół Arata Isozaki & Associates

W jednej, ekspresyjnej formie konceptualnej zamknięte zostały dwie funkcje: muzeum – mieszcząca kolekcję sztuki japońskiej zgromadzoną przez Feliksa Jasieńskiego oraz centrum kulturalno–konferencyjne. Budynek łagodnie i z szacunkiem wpisuje się w nadwiślański kontekst Wzgórza Wawelskiego i nie zakłócając genius loci, prowadzi polsko-japoński dialog międzykulturowy. Filozoficzny punkt widzenia przedstawił autor: Tak jak kolekcja Jasieńskiego przekroczyła ramy sztuki japońskiej – tak ten budynek również wyszedł poza ramy japońskości i zapuścił korzenie w polskiej ziemi. Obiekt wyróżnia rzeźbiarski kształt bryły i falujące powierzchnie dachu, symbolicznie łączące go z rzeką i spokojnie płynącym czasem. Do nieakcentowanego wejścia głównego prowadzą szerokie schody i pochylnie. Znajdziemy tu oszczędne środki wyrazu, okładzinę z piaskowca oraz powściągliwą tektonikę odbijającą się w sadzawce, a także mini ogród japoński.

82. Galeria Autorska Bronisława Chromego wraz z parkowym otoczeniem

obiekty kultury · architektura najnowsza · 1995r · - m^2

Autor: Projekt pierwotny: Janusz Lityński; Adaptacja: Bronisław Chromy

Galeria Autorska powstała jako adaptacja dawnej muszli koncertowej i plenerowego amfiteatru, zlokalizowanych wśród zieleni Parku Decjusza. Współczesną, dynamiczną formę obiekt uzyskał na skutek spiętrzenia krzywizn, tak aby można było stworzyć zamkniętą przestrzeń wewnętrzną. W bezpośrednim sąsiedztwie pozostawiona została wielka, biała kula, będąca dawniej zapleczem kina otwartego, wraz z łukowato wygiętą kładką prowadzącą do niej. Wokół rozmieszczono rzeźby autora – właściciela galerii, w tym przestrzenny pomnik Piwnicy Pod Baranami ustawiony na lekkim wzniesieniu – pozostałości amfiteatru. Całość jest wyjątkowym zespołem kulturotwórczym, w którym odbywają się nie tylko wystawy, ale i koncerty.

83. Radio Kraków

obiekty kultury · modernizm · 1999r · - m^2

Autor: Tomasz Mańkowski, Piotr Wróbel, Jacek Czech; Współpraca: Rafał Zawisza, Kajetan Tarnowski, Janusz Duliński

Budynek Radia Kraków jest realizacją zwycięskiego projektu konkursowego. Charakterystyczny jest kształt obiektu popularnie określany jako „wiadro”. Masywny tambur w kształcie odwróconego, ściętego stożka ustawionego na słupach dominuje w skrzyżowaniu ulic, ale jednocześnie rozwiązuje trudny narożnik na styku architektury modernizmu międzywojennego i modernizmu lat 60-tych. Ten modernistyczny (neo-modernistyczny), a raczej neo-ekspresyjny, surowy w wyrazie budynek wyróżniają małe, kwadratowe i punktowe okna – otwory równomiernie rozmieszczone w jednolitej masie z zielonego granitu. Na samym narożniku, w tym jak gdyby monolicie, wycięte jest ogromne okno tzw. newsroom'u. Z masywną górą kontrastuje przeszklone podcięcie uwolnionego parteru budynku. Na niezbyt dużym dziedzińcu wewnętrznym odbywają się plenerowe koncerty.

84. Dom czynszowy Towarzystwa Ubezpieczeniowego na Życie Feniks

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1932r · - m^2

Autor: Adolf Szyszko-Bohusz

Projekt konkursowy domu, w najbardziej eksponowanej lokalizacji w Krakowie, został przygotowany przez Szyszko-Bohusza dla wiedeńskiej firmy ubezpieczeniowej. Stał się też powodem największej kontrowersji związanej z architekturą w okresie międzywojnia. Zamiast historyzującego, zrealizowano wariant modernistyczny, ze stylizowaną, śmiałą formą attyki z pionowym podziałem – stąd popularna nazwa „Dom pod kominami” – i pionowymi pasami dużych przeszkleń. Eleganckie sklepy w parterze, lokal rozrywkowy na *piano nobile*, luksusowe mieszkania z klimatyzacją – Feniks był wyjątkowy. Niestety, okupanci niemieccy przebudowali obiekt w 1941 r.

85. Państwowy Bank Rolny oddział w Krakowie (obecnie Bank PKO SA i Instytut Pamięci Narodowej)

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1951r · - m^2

Autor: Wacław Krzyżanowski

Ten modernistyczny kompleks łączy siedzibę banku i wysoką bryłę części mieszkaniowej dla pracowników (ukończonej już po wojnie). Doskonale rozwiązuje problemy eksponowanej, narożnej lokalizacji przy obwodzie Plant, jak i stosownej reprezentacji instytucji (co zapewne zdecydowało o zwycięstwie architekta w zamkniętym konkursie ogłoszonym przez inwestora). Architektura i jej kompozycja zachwyca do dzisiaj bezkompromisowością i poziomem wykonania, także wnętrz. Zwłaszcza synteza, cofniętej od naroża ulic, trzybryłowej części mieszkalnej, piętrzącej się nad frontowym, podłużnie ukształtowanym bankiem, budzi respekt dla talentu architekta.

86. Siedziba Związku Zawodowego Polskich Artystów Plastyków (tzw. Dom Plastyków)

obiekty kultury · modernizm 1918-1939 · 1939r · - m^2

Autor: Adolf Szyszko-Bohusz

Ta realizacja giganta krakowskiej architektury, Szyszko-Bohusza (autora realizacji nr 84, 86, 87, 89, 96, 122), utrzymana jest w duchu radykalnego modernizmu spod znaku Le Corbusiera. Zlokalizowana jest niedaleko Plant. Architekt proponował dwuczęściowy układ siedziby ZZPAP, jednak do 1939 powstała tylko jedna część – zamknięta w trzech prostopadłościennych bryłach o doskonałych proporcjach. Abstrakcyjna architektura w historycznym kontekście ma przeszklenia w żelbetowym szkielecie i elegancko zakomponowaną nazwę domu, plastyczną w każdym sensie tego słowa. Obiekt słusznie cieszy się uznaniem.

87. Domy Pracowników Pocztowej Kasy Oszczędności

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1925r · - m^2

Autor: Adolf Szyszko-Bohusz

Założenie powstało wraz z realizacją siedziby PKO przy ul. Wielopole. Architekt dokonał *tour de force* – na działce o powierzchni 0.4 ha, zabudowanej w 90%, ulokowano ponad sto mieszkań, od kawalerskich po 6-pokojowe, dostępnych z 11 klatek schodowych. Konstrukcja jest żelbetowa. Frontowe fasady pięciokondygnacyjnego gmachu zostały ostatnio odnowione. Imponują skalą i detalem, w tym przejazdowym portykiem o 4 kolumnach, fryzem z kornukopiami, kwiatonami. Choć krytykowano architekta za słabe doświetlenie części mieszkań, jest to jednak przykład dbałości dawnych pracodawców o warunki mieszkaniowe zatrudnionych. To największy zespół tej epoki w Krakowie.

88. Dom Towarowy Bazar Polski S.A., potem siedziba redakcji Ilustrowanego Kuriera Codziennego

obiekty biurowe i konferencyjne · modernizm 1918-1939 · 1922r · - m^2

Autor: Franciszek Mączyński, Tadeusz Stryjeński

Na trójkątnej działce, w pobliżu innych wielkich inwestycji epoki (np. Poczty Głównej), powstała monumentalna architektura z przedpolem, artykułowana półkolumnami, ze ściętym frontonem, z tarasem, stylizowanym portykiem. Pierwotnie był to wytworny, przestrzenny dom towarowy w duchu takiej architektury Paryża czy Budapesztu (Párisi Nagy *Áruház*). Niestety, Bazar nie wytrzymał konkurencji i budynek przekształcono w siedzibę prasy – wydawcy sławnego przedwojennego Kuriera. Po wojnie mieścił siedzibę innej, popularnej gazety – Dziennika Polskiego.

89. Pocztowa Kasa Oszczędności (potem Bank PKO BP)

obiekty usługowe · modernizm 1918-1939 · 1925r · - m^2

Autor: Adolf Szyszko-Bohusz; Współpraca autorska: Andrzej Tichy, Bogdan Treter

Wielki gmach PKO, zlokalizowany za Bazarem Polskim, na trójkątnej działce, wypełnia cały kwartał. Monumentalna, pięciokondygnacyjna forma, zaokrąglona od frontu (ul. Wielopole) jest doskonale eksponowana wzdłuż ul. Dietla. Artykułowana masywnymi, korynckimi półkolumnami, z dekoracyjnym fryzem, lizenami, ekspresyjnym gzymsem, sterczynami, uznawana jest za przykład klasycyzmu akademickiego. Po powstaniu, zarzucano jej wtórność wobec realizacji w Sankt Petersburgu. Tym niemniej, jest to imponujący budynek – tak w sensie gestu architektonicznego, jak i wyrazu oraz jakości realizacji. Wnętrze, z rotundą sali operacyjnej, jest bez precedensu w Krakowie.

90. Hala Targowa

obiekty usługowe · modernizm 1918-1939 · 1940r · - m^2

Autor: Juliusz Dumnicki

Krakowska hala targowa przypomina najlepsze, współczesne jej europejskie przykłady, jak choćby hale we Frankfurcie nad Menem i w Gdyni. Skomponowana z dwóch głównych, ułożonych poprzecznie brył, otrzymała nowoczesną, śmiałą, żelbetową konstrukcję ramową i monumentalną formę wejścia, podkreślonego ceramiczną dekoracją. Do przykrytej dwuspadowym dachem, podłużnej bryły hali (której wnętrze, niestety, podzielono antresolą) przylegają – z obu dłuższych boków – niższe aneksy. Obok hali kwitnie tradycyjny targ, popularny zwłaszcza w niedziele.

91. Dom czynszowy Artura Wohla

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1937r · - m^2

Autor: Saul Wexner i Henryk Jakubowicz

Symetryczne założenie trzech idealnie modernistycznych domów mieszkalnych, otoczonych eklektyczną zabudową nieco niższych kamienic, zostało zlecone znanym architektom i zarazem budowniczym. Część środkowa jest siedmiokondygnacyjna, cofnięta od pierzei ulicy Sarego. W swoim czasie była jednym z najwyższych domów Krakowa. Domy boczne powstały niejednocześnie, lecz są identyczne, sześciokondygnacyjne. Nowoczesne mieszkania z centralnym ogrzewaniem, elewacje o kwadratowych oknach i porte-fenêtre przy balkonach, detale bram i wejść, wszystko to świadczyło o luksusowym poziomie tej prywatnej inwestycji. Zespół przeszedł ostatnio gruntowną renowację i konserwację, która w pełni przywróciła go do dawnej świetności (arch. Witold Zieliński 2015-2019).

92. Dom czynszowy braci Laxów

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1930r · - m^2

Autor: Bernard Birkenfeld

Narożna, pięciokondygnacyjna kamienica, należąca do zamożnych przedsiębiorców, powstała w sąsiedztwie wielu *immeubles* w okolicy Alei Mickiewicza. Jest elegancka mimo dużej kubatury i interesująca, tak z uwagi na poziom wykonania wnętrz sieni i głównej klatki schodowej (wapień, w tym czarny), jak i na artykulację elewacji. Narożnik zaakcentowano lekko nadwieszonym nad parterem, trzykondygnacyjnym wykuszem. Elewacji od strony placu Kossaka ekspresji dodają też poziome pasy nad oknami i gzymsy.

93. Szkoła Przemysłowa Żeńska

obiekty nauki i oświaty · modernizm 1918-1939 · 1921r · - m^2

Autor: Jan Zawieyski

Szkołę Przemysłową Żeńską wzniesiono przy dzisiejszej ulicy Syrokomli, na pustym terenie po zniwelowanych fortyfikacjach Twierdzy Kraków. Inwestorem była Rada Miasta, architektem sławny Jan Zawieyski. Niestety wybuch wojny przerwał prace rozpoczęte w 1913 r., kontynuowano je w latach 1919-1921. Fasada wielkiego gmachu o 4 wysokich kondygnacjach i 13 osiach przywodzi na myśl najlepsze budynki klasycyzującej czy zmodernizowanej, wiedeńskiej secesji w duchu Otto Wagnera. Ma wielkie godło i horyzontalny ornament w formie wici roślinnej. Po upaństwowieniu szkoły w okresie międzywojennym i przeniesieniu jej w 2013 r., budynek nabyła i adaptuje obecnie krakowska ASP (arch. Krzysztof Kiendra 2017-).

94. Muzeum Narodowe (obecnie Nowy Gmach Muzeum Narodowego)

obiekty kultury · modernizm 1918-1939 · 1939r · - m^2

Autor: Antoni Boratyński, Edward Kreisler, Bolesław Schmidt

Nowy Gmach Muzeum Narodowego otwiera ciąg reprezentacyjnej zabudowy Alei Trzech Wieszczów. Prostopadłościenna bryła zlokalizowana jest frontem do wnętrza urbanistycznego, z widokiem na przestrzeń Błoń, przy skrzyżowaniu Alei z osią widokową na kopiec Kościuszki. Przedsięwzięcie budowy Muzeum miało etap konkursowy z 1933 r. – wygrał projekt inny, niż zrealizowany. Feliks Kopera, dyrektor i *spiritus movens* Muzeum, miał wizję panteonu sztuki narodowej, lecz projektowana przez architektów rotunda nie powstała przed 1939 r. Muzeum ukończono dopiero w latach 80. XX wieku. Tym niemniej, powstała klasyczna, monumentalna acz zmodernizowana architektura, ze stylobatem, portykiem i o doskonałych rytmach i proporcjach.

95. Śląskie Seminarium Duchowne (obecnie Kolegium Śląskie UJ)

obiekty nauki i oświaty · modernizm 1918-1939 · 1930r · - m^2

Autor: Zygmunt Gawlik i Franciszek Mączyński, dekoracja plastyczna: Karol Muszkiet; rzeźby architektoniczne: Xawery Dunikowski

Wielki gmach, położony na wprost Muzeum Narodowego, ma układ trzech brył o płaskim dachu – niższego prostopadłościanu równoległego do Alei i dwóch wyższych, prostopadłych, pięciokondygnacyjnych skrzydeł. Ich artykulacja architektoniczna jest geometryczna, podkreślona dynamicznymi, ekspresyjnymi gzymsami, które kontrastują z pionowymi osiami okien. Na frontonach skrzydeł, nad gzymsem, umieszczono wspaniałe płaskorzeźby przedstawiające czterech ewangelistów. Ich autorem był słynny Xawery Dunikowski.

96. Dom Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego (obecnie Muzeum Czynu Niepodległościowego i biurowiec)

obiekty nauki i oświaty · modernizm 1918-1939 · 1934r · - m^2

Autor: Adolf Szyszko-Bohusz i Stefan Strojek

Budynek został zaprojektowany jako część symetrycznego założenia, połączonego pergolą czy kolumnadą, na rogu ulicy Oleandry. Stąd w sierpniu 1914 wyruszyła do Kongresówki pierwsza kompania kadrowa Legionów pod wodzą Piłsudskiego. Choć architektura upamiętniająca ten niepodległościowy czyn powstała tylko w połowie, lecz i tak ma znakomity charakter modernistycznej, nowoczesnej, ekspresyjnej realizacji wykończonej szlachetnym tynkiem. Problemy własnościowe po wojnie przyczyniły się do degradacji budynku; dokonano konserwacji.

97. Miejski Dom Wycieczkowy (obecnie Schronisko Młodzieżowe PTSM)

hotele · modernizm 1918-1939 · 1931r · - m^2

Autor: Edward Kreisler

Jeden z najbardziej „podręcznikowych" przykładów architektury modernistycznej w Krakowie i to fundowanej publicznie, zlokalizowany został w jej mateczniku – przy ul. Oleandry. Był skomponowany z kilku prostopadłościanów, z nadwieszeniami, tarasem na dachu, wieżą zegarową, żelbetową konstrukcją. Jego znakomity autor był pracownikiem Urzędu Budownictwa Miejskiego. Obiekt niestety przebudowano w latach 70., zatracając czystość kompozycji. Domaga się renowacji.

98. Biblioteka Jagiellońska

obiekty nauki i oświaty · modernizm 1918-1939 · 1939r · - m^2

Autor: Wacław Krzyżanowski; konstrukcja: Stefan Bryła

Bez wątpienia najsłynniejszą realizacją wybitnego architekta – i flagową inwestycją Uniwersytetu – jest Biblioteka Jagiellońska, zlokalizowana przy Alei Mickiewicza, obok Muzeum Narodowego. Obydwa te gmachy uchodzą w literaturze za przykłady tzw. „stylu 1937 roku" – czyli klasycyzującego modernizmu, z reminiscencjami architektury włoskiej tej epoki. Niezależnie od dywagacji o stylu, siedziba Biblioteki to ponadczasowa architektura, zwarta, reprezentacyjna, ze smukłą artykulacją pionową, szlachetną okładziną kamienną z granitu i piaskowca, ryzalitem wejściowym z portalem z czarnego granitu. Wnętrze oryginalnego hallu głównego i klatki schodowej, z marmurami i alabastrem z kopalni Czartoryskich w Żurawnie, podkreśla rangę inwestora i największej polskiej książnicy. Rozbudowa autorstwa Romualda Loeglera, z wejściem od strony ul. Oleandry, stosownie dopełnia inwestycję.

99. Akademia Górnicza (dziś budynek A0 Akademii Górniczo-Hutniczej)

obiekty nauki i oświaty · modernizm 1918-1939 · 1935r · - m^2

Autor: Sławomir Odrzywolski, Wacław Krzyżanowski; rzeźby: Jan Raszka, Stefan Zbigniewicz

Siedziba Akademii powstawała od 1913 roku (podobnie jak nr 93), w efekcie konkursu, jednak z uwagi na wybuch I wojny światowej dalsze prace projektowe ukończono dopiero w 1925 r. Odrzywolski, uznany architekt i konserwator, ostatecznie opracował je wraz z młodszym kolegą. Symetryczny, czterokondygnacyjny, wieloosiowy gmach Akademii ma cokół, wyższy osiowy ryzalit wejściowy z wgłębnym portykiem o wielkich jońskich kolumnach i ryzality – jak pylony – na krańcach bryły. Architektura emanuje powagą i klasycznym spokojem. Przed budynkiem umieszczono rzeźby – alegorie górnictwa i hutnictwa, a na dachu, na osi wejścia, figurę św. Barbary. Tę ostatnią odtworzono dopiero w 1999 r., po jej brutalnej likwidacji w trakcie okupacji niemieckiej. AGH utrzymuje tak gmach, jak i jego otoczenie, w doskonałym stanie.

100. Dom własny i czynszowy Józefa i Eleonory Elsnerów

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1938r · - m^2

Autor: Diana Reiter

Ul. Pawlikowskiego wypełnia modernistyczna architektura. Elegancki, pierwotnie czterokondygnacyjny *immeuble*, należący do rodziny właściciela Zakładów Wapiennych w Zabierzowie, został zaprojektowany przez jedyną działającą wtedy w Krakowie samodzielnie kobietę – architekt. Ma nieco opływowy charakter i typowe dla modernizmu, funkcjonalne i komfortowe rozwiązania planów. Został nadbudowany w 2000 r., lecz nie stracił dobrych proporcji i charakteru.

101. Dom Profesorów UJ

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1928r · - m^2

Autor: Ludwik Wojtyczko, Stefan Żeleński, Piotr Jurkiewicz

To jeden z najpiękniejszych przykładów architektury Szkoły Krakowskiej, o finezyjnej, rozrzeźbionej fasadzie z trójkątnymi wykuszami, dekoracją sgraffito w pasach międzyokiennych i przy bramie ze schodkowym portalem. Zastosowano tu też ciekawy zabieg formalny: nad gzymsem korpusu części mieszkalnej architekci umieścili cofniętą, płaską attykę, co dodatkowo przydaje ekspresji plastycznej fasadzie. Czterokondygnacyjny obiekt (z przyziemiem) posiadał od początku windę oraz główną i kuchenną klatkę schodową. Architektura podkreśla prestiż inwestora – najstarszej polskiej Alma Mater.

102. Dom własny i czynszowy Zygmunta Gawlika

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1930r · - m^2

Autor: Zygmunt Gawlik; Portal i dekoracje: art. rzeźbiarz Karol Muszkiet

To znakomity przykład domu własnego architekta, mieszczącego też jego pracownię i mieszkania czynszowe. Zygmunt Gawlik, podówczas młody, lecz już uznany architekt i konserwator, był m. in. współtwórcą katedry Chrystusa Króla w Katowicach i Seminarium Śląskiego z Franciszkiem Mączyńskim. Jego zainteresowania artystyczne widoczne są w dekoracji rzeźbiarskiej domu – fantazyjnym portalu i obramieniach wykuszy i okien. Kontrastują one z płaską, modernistyczną kompozycją elewacji o zdwojonych oknach.

103. Dom czynszowy ZUPU we Lwowie

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1929r · - m^2

Autor: Wacław Nowakowski

Lwowski Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych inwestował w domy czynszowe, czego pięknym przykładem jest m.in. ten dom, pierwotnie mieszczący 50 mieszkań. Utrzymany w stylu Szkoły Krakowskiej, ma cechy ekspresjonizmu – np. trójkątne balkony w rozciętym szczycie. Posiada też dekoracje z klinkieru, tak w parterze, jak i pod okapem. Te drugie przywodzą na myśl wzory huculskie czy góralskie, motywy chętnie stosowane przez twórców polskiego art dèco. Całość kompozycji przypomina swą ekspresją np. słynny Chilehaus Fritza Högera w Hamburgu, z tych samych lat – jest jednak oryginalnym dziełem krakowskiego architekta.

104. Kościół św. Szczepana

obiekty sakralne · modernizm 1918-1939 · 1938r · - m^2

Autor: Zdzisław Mączeński; Fasada Franciszek Mączyński

Kościół św. Szczepana jest w zasadzie dziełem warszawskiego architekta. Zmodernizowana, lecz w istocie klasyczna architektura kościoła, jest złożona z wielu form, w tym z kopuły z latarnią na wielobocznym tamburze. Ma świetne proporcje, które uzupełnia fasada autorstwa działającego w Krakowie Franciszka Mączyńskiego – zwłaszcza centralna, monumentalna, geometryczna forma z wgłębnym portykiem. Świątynia doskonale konweniuje z elegancką zabudową okolicy placu Axentowicza, pochodzącą z tej samej epoki.

105. Dom Profesorów UJ

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1931r · - m^2

Autor: Ludwik Wojtyczko, Stefan Żeleński, Piotr Jurkiewicz; Sgraffita: Józef Patalas

Kolejny Dom Profesorów jest tak spektakularny, jak wcześniejszy (pod nr 101) lecz bardziej modernistyczny; ma także bardzo ciekawą dekorację. Eksponowaną lokalizację sześciokondygnacyjnej bryły podkreślają dwa półcylindryczne wykusze w narożu. Białe elewacje ozdobiono czarnymi kształtkami ceramicznymi, w poziomie parteru, w obramieniach okien i w pionowych liniach głównego korpusu oraz w prostokątnym rysunku na cofniętej, najwyższej kondygnacji. Architekci doskonale rozwiązali plany na trójkątnej działce: po dwa eleganckie mieszkania na każdej kondygnacji, obsługiwane były dwiema klatkami schodowymi – główną i kuchenną, zewnętrzną oraz windą.

106. Dom czynszowy Maurycego, Leona i Kurta Holzerów

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1938r · - m^2

Autor: Alfred Düntuch i Stefan Landsberger

Ten, niegdyś luksusowy, dom czynszowy zamyka pierzeję Al. Słowackiego przy zielonym wnętrzu w okolicy ul. Grottgera. Ma 6 kondygnacji, horyzontalne kierunki pasów okiennych i znakomicie ukształtowany, częściowo nadwieszony narożnik. Artykułują go loggie (pierwotnie częściowo przeszklone) i bryła wsparta na słupach. Miał też najnowsze rozwiązania swego czasu, takie jak centralne ogrzewanie. Z początkiem lat 60. XX wieku, uzupełniono sąsiednią działkę przy ul. Grottgera równie dobrą formalnie architekturą, choć w nieporównanie niższym standardzie epoki PRL (arch. Antoni Mazur).

107. Dom Matki i Dziecka (ośrodek zdrowia Związku Wirunów, obecnie przedszkole samorządowe)

obiekty opieki społecznej · modernizm 1918-1939 · 1938r · - m^2

Autor: Stefan Strojek

Ul. Żuławskiego to okolica pełna modernistycznych kamienic wysokiej jakości. Zlokalizowany wśród nich Dom Matki i Dziecka, był przykładem społecznej, pozytywistycznej działalności krakowskich lekarzy – mieścił bezpłatną przychodnię zdrowia i ochronkę dla niezamożnych. Dom, wkomponowany w pierzeję, ma funkcjonalne, przestronne sale i bardzo ciekawą kompozycję elewacji z prostokątnymi i okrągłymi otworami okiennymi oraz dumnymi masztami flagowymi. Niestety nie zachował się oryginalny napis, stanowiący część tej kompozycji w duchu architektury spod znaku grupy De Stijl.

108. Domy oficerów i podoficerów WP (Funduszu Kwaterunku Wojskowego)

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1930r · - m^2

Autor: Bolesław Handelsman-Targowski

Założenie 6 pięciokondygnacyjnych budynków powstało w sąsiedztwie Alei Słowackiego, współtworzy wielkomiejski charakter okolicy. Zbudowano je na terenach przyległych do Szpitala Wojskowego, w wyniku konkursu, wygranego przez warszawskiego architekta. Najbardziej reprezentacyjny jest dom dla oficerów (ul. Śląska 7). Ma piękną dekorację rzeźbiarską w tympanonie i supraportach przy przejściach na wewnętrzny dziedziniec oraz pergole nad tarasami w skrajnych osiach. Z frontu, u zbiegu ulic, wytworzono mały plac. Architektura całości utrzymana jest w stosownym charakterze klasycyzującego modernizmu.

109. Osiedle Oficerskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1939r · - m^2

Autor: Michał Guzikowski, Alfred Kramarski, Franciszek Mączyński, Józef Pokutyński i inni

Osiedle powstało na dawnych terenach austriackiej Twierdzy Kraków, w pobliżu fortu przy ul. Mogilskiej. Spółdzielnię założono w 1922 roku, wykupując tereny wojskowe po preferencyjnej cenie; w 1923 r. dokonano pierwszej parcelacji, a w latach 1924-1925 Urząd Budownictwa Miejskiego przygotował plany regulacyjne. Nie było to jedyne takie osiedle willi jedno- lub kilkurodzinnych w międzywojennej Polsce, podobne powstawały w wielu miastach, np. na Górze św. Jacka we Lwowie. Formy architektury były tradycyjne, dworkowe, lecz i zmodernizowane; choć uległy przebudowom, osiedle do dzisiaj ma charakter miasta – ogrodu.

110. Klinika Położnicza i Chorób Kobiecych UJ

obiekty nauki i oświaty · modernizm 1918-1939 · 1936r · - m^2

Autor: Jerzy Struszkiewicz

Wielki gmach dawnej Kliniki uniwersyteckiej świadczy tak o śmiałym zamierzeniu Uniwersytetu Jagiellońskiego, jak i o poziomie polskiej medycyny epoki przedwojennej. Zlokalizowany w kojącym sąsiedztwie Ogrodu Botanicznego UJ, w bliskości innych klinik, zapewniał komfort dla pacjentek, noworodków, personelu i studentów, będąc jednym z najnowocześniejszych obiektów tego typu w Europie. Realizowany przez 15 lat, składa się z pięciu skrzydeł z dziedzińcem, posiada m. in. amfiteatralną salę wykładową i wszelkie udogodnienia swej epoki, w tym loggie i sale rekreacji. Uwagę zwraca kształtowanie wnętrz, optymalne w sensie higieny, tak ciała jak i psyche (kolorowe okładziny z glazury, witraże).

111. Państwowa Wytwórnia Wódek nr 11

obiekty badawcze i przemysłowe · modernizm 1918-1939 · 1931r · - m^2

Autor: Stanisław Piotrowski

Choć Kraków nie był nigdy miastem stricte przemysłowym, po powiększeniu terenów miasta w XX wieku, zrealizowano szereg fabryk. Jedną z nich była owa wytwórnia na Dąbiu. Działała w latach 1931-2010. To duży kompleks, w konstrukcji żelbetowo-ceglanej, o prostokreślnych bryłach – racjonalna architektura industrialna. Autorem był warszawski architekt, a realizację wykonała renomowana krakowska Spójnia Budowlana Stryjeński, Mączyński, Korn. Warto dodać, że założenie obejmowało też dom mieszkalny i ochronkę.

112. Domy Gminy Miasta Krakowa

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1930r · - m^2

Autor: Maksymilian Silberstein

Dom pod nr 8-10 o całkowicie modernistycznej, zgeometryzowanej, podłużnej formie, był inwestycją komunalną dla uboższych obywateli Krakowa. Mieszczący niewielkie mieszkania blok ma komunikację galeriową. Lokale dostępne są z galerii z tyłu bryły, a te z kolei skomunikowane są dwoma pionami klatek schodowych na końcach budynku. Pierwotnie pięciokondygnacyjna forma (z poddaszem, potem zaadaptowanym) ma gzymsy na elewacjach. Urozmaicają one puryzm czy też, jak chcą niektórzy, monotonię modernizmu. Było to rozwiązanie często stosowane w Krakowie. W kilka lat później dodano narożnikową część pod nr 12-14, o uskokowej bryle.

113. Dom Stowarzyszenia Ochrony Starców Żydowskich (obecnie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej)

obiekty opieki społecznej · modernizm 1918-1939 · 1940r · - m^2

Autor: Edward Kreisler, Jakub Jan Spira

Edward Kreisler, znakomity modernista, był autorem także tego pięknego budynku (jak i nr 94, 97 i 115). Z racji wybuchu II wojny i tragicznej zagłady społeczności żydowskich obywateli Krakowa, obiekt nigdy nie pełnił swych funkcji dla oryginalnych inwestorów. Obecnie służy jednak podobnemu celowi opieki społecznej. Obiekt zlokalizowany jest na krakowskim Kazimierzu, korzystnie, w pobliżu Wisły. Dom ma radykalną, funkcjonalistyczną kompozycję z przesuniętych względem siebie prostokreślnych brył, z nadwieszeniem i przeszkleniami w narożnikach nadwieszonej części. Ostatnio uległ termomodernizacji.

114. Kościół św. Stanisława Kostki

obiekty sakralne · modernizm 1918-1939 · 1938r · - m^2

Autor: Wacław Krzyżanowski

Kościół ten, położony niedaleko Rynku Dębnickiego, w spokojnej dzielnicy o wręcz małomiasteczkowym charakterze, stanowi zdecydowaną dominantę. Powstał w wyniku konkursu. Jego smukła, charakterystyczna, wieloboczna wieża o wysokości ponad 40 m zwieńczona jest krzyżem. Widoczna jest z drugiej strony Wisły, także z Wawelu. Przejrzystość idei, żelbetowa konstrukcja, przestronne, halowe wnętrze, okładzina ze sztucznego kamienia w piaskowej barwie i wspomniana wieża – czynią z kościoła wybitny monument architektury swej epoki.

115. Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn im. Brata Alberta (obecnie Dom Pomocy Społecznej im. św. Brata Alberta)

obiekty opieki społecznej · modernizm 1918-1939 · 1938r · - m^2

Autor: Czesław Boratyński i Edward Kreisler; Dekoracja rzeźbiarska: Ludwik Puszet

Autorzy gmachu Muzeum Narodowego, jako architekci Urzędu Budownictwa Miejskiego, zaprojektowali Schronisko, nadając mu oszczędną formę. Położone w zaciszu dzielnicy Dębniki, działało przed wojną jako „Przytulisko im. Brata Alberta". Budynek główny od południa otoczony był niskimi skrzydłami mieszkalnymi, a na swej osi – centralnie umieszczoną kaplicą. Jej kompozycja przypomina realizacje francuskiego modernisty, klasyka żelbetu, Perreta. Zniszczony we wrześniu 1939 r., przebudowany i rozbudowany po wojnie zespół, ostatnio podległ termomodernizacji – jak i inne obiekty w gestii MOPS. Nadano mu intensywnie żółto-białą kolorystykę.

116. Dom społeczny Wojewódzkiego Związku Międzykomunalnego Opieki Społecznej (Rada i Zarząd Dzielnicy VIII Dębniki i Dębnicki Ośrodek Kultury „Tęcza")

obiekty opieki społecznej · modernizm 1918-1939 · 1937r · - m^2

Autor: Fryderyk Tadanier; Współpraca: Michał Zakrzewski

Tak zwany dom społeczny stanowił budynek użyteczności publicznej dla pobliskiego osiedla robotniczego. Utrzymany w geometrycznym, funkcjonalistycznym charakterze, był skomponowany z przenikających się brył o zróżnicowanej wysokości. Zawierał potrzebny program: ochronkę, sklepy, bibliotekę z czytelnią, salę widowiskową, taras. Posiadał piaskowo - różową kolorystykę, w odróżnieniu od purystycznej bieli osiedla. To piękny przykład architektury socjalnej.

117. Osiedle robotnicze przy ul. Praskiej (dawnej Czarodziejskiej), Wojewódzki Związek Międzykomunalny Opieki Społecznej

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1939r · - m^2

Autor: Stefan Piwowarczyk; Współpraca: arch. Fryderyk Tadanier

Typowe osiedle domów robotniczych, na wzór realizowanych w Niemczech (arch. Ernst May), powstało na prawym brzegu Wisły, na terenach miejskich. Składało się z dwukondygnacyjnych, kubistycznych bloków w układzie liniowym (*Zeilenbau*) z komunalnymi, higienicznymi mieszkaniami o powierzchni niespełna 40 m kw. Do 1939 r. realizowano 10 bloków o prawie 200 mieszkaniach. Osiedle uległo nadbudowie i, niestety, zmianom kolorystki przez poszczególne termomodernizacje.

118. Garaże

obiekty usługowe · modernizm 1918-1939 · 1939r · - m^2

Autor: Karol Korn i inż. Bogusław Klusak

Warto nadmienić, że datą wyznaczającą początek motoryzacji na ziemiach polskich pod zaborami jest rok 1896 – pierwszym udokumentowanym przejazdem samochodu spalinowego był rajd Stanisława Grodzkiego w Warszawie. Wobec wzrastającej popularności automobili, w Krakowie powstał szereg garaży i warsztatów. Przyjęto dla nich, nie tylko w naszym mieście, wdzięczne formy. Popularny stał się typ parterowego budynku ze stylizowanym portykiem art dèco) – taki obiekt, cofnięty od pierzei, istnieje nadal przy ul. Kościuszki.

119. Dom własny i czynszowy (tzw. Dom pod żubrem)

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1937r · - m^2

Autor: Bohdan Laszczka; Supraporta: Konstanty Laszczka

Czterokondygnacyjna kamienica w dzielnicy Zwierzyniec, w kontekście podobnej, stonowanej modernistycznej zabudowy, wyróżnia się supraportą z płaskorzeźbą żubra. Autorem był sławny rzeźbiarz Konstanty Laszczka. Właścicielem i architektem domu był zaś jego syn, autor gigantycznego założenia głównej stanicy harcerskiej II Rzeczpospolitej w Górkach Wielkich pod Brenną (gdzie także pojawia się rzeźbiarski motyw żubra). Pracownia ojca architekta, z widocznym wysokim przeszkleniem, mieściła się na parterze kamienicy. Ten modernistyczny dom posiada fascynującą dalszą historię, co warto sprawdzić na miejscu.

120. Osiedle mieszkaniowe ZUPU we Lwowie

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1931r · - m^2

Autor: ul. Fałata (narożniki ul. B. Prusa, niegdyś ul. Słonecznej) 9, 11, 12, 13

To kolejna (po nr 103) inwestycja ZUPU w Krakowie, tym razem w rozbudowującej się wtedy intensywnie dzielnicy Zwierzyniec. W przeciwieństwie do zabudowy ulicznej kamienic w sąsiedztwie, przy dawnej ulicy Słonecznej – powstało funkcjonalistyczne osiedle w układzie liniowym (postulowanym przez Bauhaus), autorstwa słynnego polskiego modernisty. Cztero- i pięciokondygnacyjne bloki, o podłużnych, prostopadłościennych bryłach zakończonych półokrągłymi balkonami, mimo niekorzystnej zmiany kolorystyki, do dzisiaj cieszą swą geometrią, dobrą skalą i doskonałym projektem niewielkich, przystępnych mieszkań.

121. Miejski Stadion Sportowy (obecnie relikty)

obiekty sportowe · modernizm 1918-1939 · 1939r · - m^2

Autor: Marcin Bukowski

Kraków w okresie międzywojennym mógł poszczycić się wielkim, publicznym założeniem sportowym w bliskości Błoń, ze stadionem lekkoatletycznym z trybunami na 3 tysiące widzów, boiskami, kortami, basenami, amfiteatrem, hipodromem etc. Do dzisiaj przetrwały eleganckie, ceglane budynki wejściowe, w tym szatnie, wzdłuż Alei 3 Maja. Niegdyś stanowiły obramowanie wejścia do amfiteatru. Zostały ostatnio odnowione i zaadaptowane.

122. Willa Odyniec, dom własny Stefanii i Adolfa Szyszko-Bohuszów

obiekty mieszkaniowe · modernizm 1918-1939 · 1926r · - m^2

Autor: Adolf Szyszko-Bohusz

Szyszko-Bohusz, urodzony pod zaborem carskim w dawnych Inflantach, wykształcony w Petersburgu, od 1916 r. główny architekt i konserwator Wawelu, zbudował swój dom w – podówczas podkrakowskich – Przegorzałach. Willa Odyniec, położona na jurajskim wzgórzu z widokiem na miasto, dolinę Wisły i pasma gór, ma formę baszty z zamczystym dachem, z elewacjami z wapienia, wykuszami i tarasem. Skonfiskowana w trakcie niemieckiej okupacji, po 1945 r. nigdy nie wróciła do prawowitego właściciela, który zmarł wkrótce po wojnie.

123. Pawilon browaru Okocim, Polana Lea w Lesie Wolskim

obiekty usługowe · modernizm 1918-1939 · 1936r · n.d. m^2

Autor: Jan Ogłódek

To zachwycający lekkością pawilon, z płaskim, żelbetowym dachem wspartym na smukłych kolumnach, osłaniającym taras i z murowym cokołem. Powstał na Polanie Lea, przy ogrodzie zoologicznym, jako miejsce rekreacji dla odwiedzających pobliski kopiec Piłsudskiego na Sowińcu. Sławne browary z Brzeska, należące do spolonizowanej rodziny Goetz-Okocimskich, otrzymały koncesję na wyszynk (choć nie bez kontrowersji). Pawilon, opuszczony od 2008 r., ma zostać zrewitalizowany, o co zabiegają od dawna mieszkańcy i radni dzielnicy VII – Zwierzyniec.

124. Modernizacja Gmachu Głównego Muzeum Narodowego w Krakowie

obiekty kultury · konkursy · 2015r ·

Autor: I nagroda: Stelmach i Partnerzy sp. z o.o., Lublin, Polska

Celem planowanej przebudowy i modernizacji jest dostosowanie wnętrza budynku Gmachu Głównego do wymogów światowego muzealnictwa. Rozbudowany Gmach – oprócz miejsca obcowania ze sztuką w różnych jej przejawach i formach – stanie się także miejscem działań edukacyjnych oraz rozrywki i wypoczynku. Pragnieniem jest, by przekształceniom Gmachu Głównego przyświecała idea muzeum otwartego i przyjaznego widzom. **Uzasadnienie przyznania I nagrody:** *Pierwszą nagrodę przyznano za innowacyjne, konsekwentnie przeprowadzone rozwiązanie stwarzające funkcjonalną i elastyczną przestrzeń wystawienniczą oraz niezwykle atrakcyjne przestrzenie ogólnodostępne. Wartością pracy jest potraktowanie przyjaznych środowisku technologii jako czynnika budowy formy architektonicznej, co pozwala uczynić problematykę ekologiczną częścią przesłania ideowego budynku. Projekt stwarza szanse wykreowania wnętrza muzealnego o unikatowym charakterze, przełamującego stereotypowe wyobrażenia, a jednocześnie zachowującego wartości artystyczne historycznego budynku. Sąd konkursowy podkreślił wartość przemyślanego rozwiązania urządzenia terenu wokół Muzeum, zwłaszcza po jego północnej stronie.*
http://www.archiwum.sarp.krakow.pl/konkursy,642,Konkurs_SARP_nr_959_-_Modernizacja_Gmachu_Glownego_Muzeum_Narodowego_w_Krakowie.html

125. Małopolskie Centrum Nauki „Cogiteon”

obiekty badawcze i przemysłowe · konkursy · 2018r ·

Autor: I nagroda: Heinle, Wisher und Partner Architekci sp. z o.o., Wrocław, Polska

Skład zespołu autorskiego: Edzard Schultz, Anna Stryszewska-Słońska, Dominika Niewczas, Joanna Pittner, Katarzyna Woszczyna, Tomasz Padło, Małgorzata Oleśkowska Małopolskie Centrum Nauki będzie instytucją kultury o charakterze innowacyjnym, której celem będzie edukacja przez zabawę i angażowanie się w samodzielne lub zespołowe eksperymenty naukowe i inne aktywności. MCN będzie rozbudzać zamiłowanie do nauki, pomagać zrozumieć świat, budować postawę kreatywności, otwartości i nawyk samodzielnego myślenia. MCN ma odróżniać się od innych instytucji np. prowadzących badania naukowe, szkół, czy też muzeów. Budynek będzie demonstracyjnym, modelowym przykładem architektury zrównoważonej a w tym energooszczędnej i zawierać będzie ścieżkę edukacyjno-ekspozycyjną, obejmującą najważniejsze punkty infrastruktury obiektu (np. instalacje, maszyny, warstwy: ścian, zadaszenia, stropów). **Uzasadnienie przyznania I nagrody:** *Pierwsza nagroda została przyznana za powściągliwą a jednocześnie pełną wyrazu propozycję architektury odpowiednią dla opisywania przestrzeni poświęconych nauce wpisaną w charakterystyczny pejzaż okolic miasta poświęconych lotnictwu. Dynamika pryzmatycznej formy buduje kulminacje przestrzenne w miejscach oferujących najbardziej interesujące widoki z uwagi na możliwe imprezy w sąsiedztwie zabytkowego pasa. Klarowność zdyscyplinowanej formy sprzyja wymogom dotyczącym energooszczędności i bezkolizyjnej współpracy z przyrodą. Czytelność podziału na strefy oferująca elastyczność, wymagająca możliwych do wprowadzenia korekt będzie sprzyjać łatwości poruszania się użytkowników tak przyjezdnych, incydentalnych jak i stałych bywalców. Współczesna formuła zaproponowanej elewacji umożliwia informacje o wydarzeniach 2 odbywających się w centrum tak z małej jak i dużej odległości. Poprzez swoją prostotę rozwiązanie może stanowić dobry wizerunkowy znak dla popularyzacji nauki, której istotą jest właśnie prostota.*
http://www.archiwum.sarp.krakow.pl/konkursy,874,Konkurs_SARP_nr_974_na_Malopolskie_Centrum_Nauki_w_Krakowie.html

126. Centrum Muzyki w Krakowie

obiekty kultury · konkursy · 2018r ·

Autor: I nagroda: SBS Engineering Group, Kraków, Polska oraz 3TI Progetti Italia – Ingegneria Integrata S.P.A, Rzym, Włochy

Skład zespołu autorskiego: Maher Mater, Piotr Ehrenhalt, Anna Kowal, Tomasz Giefert, Joanna Ryś, Dominika Strzałka, Anna Eckes, Michał Sajdek, Joanna Tomecka, Sebastian Machaj, Małgorzata Tujko Budynek / budynki Centrum Muzyki wraz z kompleksem dydaktycznym Akademii Muzycznej, Parkiem Miejskim oraz uzupełniającą infrastrukturą rekreacyjną i usługową stworzyć powinny unikatową, spójną urbanistycznie i architektonicznie część miasta, swoisty landmark, który stanie się rozpoznawalny na „muzycznej mapie miasta". Realizacja przedmiotu Konkursu wpisywać się ma w proces rewitalizacji Krakowa, uwzględniać walory, warunki i konteksty przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe oraz urbanistyczno-architektoniczne miejsca i miasta. Powinien też odpowiadać na potrzeby lokalnej społeczności. **Uzasadnienie przyznania I nagrody:** *Pierwszą nagrodę przyznano za koncepcję budynku w miejscu, które, wraz z parkiem, ma stać się nowym ogniskiem kultury, obecnie będąc lokalizacją zdominowaną przez zabudowę mieszkaniową. Idea przestrzenna opiera się tu na choreografii ruchu ludzi przybywających zarówno od strony miasta jak i wiślanych bulwarów, w sposób jednoznacznie wiążący rzekę, park i plac zaproponowany przy nowym rondzie. Przestrzeń publiczna placu wprowadza element miejskiej elegancji, tak charakterystyczny dla krakowskich miejskich enklaw. Dobry jest też pomysł przenikania tego placu z częścią parkową, choć park mógłby mieć tu więcej do powiedzenia, w ten sposób uwzględniając walory istniejącej zieleni. Przestrzeń parku niesie w sobie tajemnicę dawnych reliktów, w tym śladowo aktualnie obecnego fortu Twierdzy Kraków „Luneta Grzegórzecka". Horyzontalna bryła nowego Centrum akcentuje obecność tego świadka historii zniżając się w kierunku Caponiery fortu delikatnym, ale znaczącym obniżeniem dachu. Materiał budowy fortu pojawia się jako podstawowe tworzywo muzycznych przestrzeni uformowanych od strony foyer płynnie, dzięki drobnym gabarytom ceramicznego budulca […]*
http://www.archiwum.sarp.krakow.pl/konkursy,954,Konkurs_na_Centrum_Muzyki_w_Krakowie.html

127. Centrum Literatury i Języka „Planeta Lem"

obiekty kultury · konkursy · 2019r ·

Autor: I nagroda: JEMS Architekci sp. z o.o., Warszawa, Polska

Skład zespołu autorskiego: Maciej Miłobędzki, Paweł Majkusiak, Katarzyna Kuźmińska, Maciej Rydz, Łukasz Krzesiak, Łukasz Stępnik, Aleksander Gadomski, Marta Tomasiak, Piotr Kliński, Filip Pawlak, Piotr Pachowski Patronem krakowskiego Centrum Literatury i Języka będzie Stanisław Lem – wybitny polski pisarz, filozof i futurolog, najchętniej przekładany polski autor w historii, przez większość życia związany z Krakowem. Interaktywna wystawa inspirowana dziedzictwem myśli Lema będzie stanowić centralny element obiektu. Oprócz wystawy „Centrum Literatury i Języka – Planeta Lem" pomieści: nowoczesną salę wielofunkcyjną z przeznaczeniem na organizowane w Krakowie wydarzenia literackie, przestrzeń na wystawy poświęcone literaturze i językowi, ogólnodostępne mediatekę, pracownię multimedialną i kawiarnio-księgarnię a także przestrzenie biurowe. Obiekt będzie stanowić centrum operacyjne dla programu Kraków Miasto Literatury UNESCO. **Uzasadnienie przyznania I nagrody:** *Nagrodę przyznano za stworzenie elastycznej struktury przestrzennej, która może przyjąć różne wymagania użytkowników, za propozycje wież tworzących wyrazisty znak w przestrzeni, za propozycję kodu adekwatnego do twórczości Stanisława Lema, za powiązanie geometrii projektowanego budynku z istniejącym Składem Solnym, za umiejętne rozwiązanie ograniczeń miejsca i wymagań miejscowego planu, zagospodarowania przestrzennego, oraz za rozwiązania techniczne i architektoniczne uwzględniające wymagania oszczędności energii.*
http://www.archiwum.sarp.krakow.pl/konkursy,958,Konkurs_SARP_nr_983_Planeta_Lem_w_Krakowie.html

128. Muzeum Wyspiańskiego

obiekty kultury · konkursy · 2019r ·

Autor: I nagroda: Heinle, Wisher und Partner Architekci sp. z o.o., Wrocław, Polska

Skład zespołu autorskiego: Edzard Schultz, Anna Stryszewska-Słońska, Katarzyna Skowronek, Marta Wróblewska, Łukasz Umiński, Łukasz Kaczmarek, Melina Haures Muzeum Stanisława Wyspiańskiego ma być częścią większej całości, nowego Kwartału Muzealnego w Krakowie. Projektowane muzeum ma w założeniu stanowić nowoczesne, narracyjne muzeum biograficzne, które będzie prezentowało sylwetkę, dorobek artystyczny i spuściznę Stanisława Wyspiańskiego w szerokim kontekście epoki oraz sztuki europejskiej i światowej. Ma ono spełniać zadania o wiele szerzej zakrojone, niźli tylko galeria dzieł wybitnego twórcy. Ma być to instytucja w formule centrum nauki i wiedzy, pozwalająca w pełnym wymiarze korzystać z dorobku i dziedzictwa Stanisława Wyspiańskiego. Muzeum Stanisława Wyspiańskiego, pierwszoplanowej postaci polskiego modernizmu, powinno pokazywać jak bardzo różnorodny i uniwersalny, nowoczesny i europejski charakter ma jego twórczość, w której przenikają się sztuki piękne, literatura, teatr, a nawet architektura oraz konserwacja zabytków. **Uzasadnienie przyznania I nagrody:**
Pierwszą nagrodę przyznano za:
1. *twórczą kontynuację koncepcji opracowania studialnego z etapu 1 Konkursu, która zaowocowała interesującymi rozwiązaniami w zakresie elewacji i dyspozycji przestrzeni wewnętrznych,*
2. *klarowną strukturę i tektonikę budowli, uniwersalne, modułowe przestrzenie wystawiennicze,*
3. *udaną kompozycję dwóch przesuniętych względem siebie podłużnych bloków tworzących bardzo dobre relacje z Gmachem Głównym Muzeum Narodowego i kreujących atrakcyjną przestrzeń placu wejściowego,*
4. *czytelną i powściągliwą formę prezentacji projektu.*
http://www.archiwum.sarp.krakow.pl/konkursy,1008,Konkurs_SARP_nr_985_Muzeum_Wyspianskiego_w_Krakowie.html